

INVK

časopis študentov Gymnázia v Dubnici nad Váhom

čas | jún 2026

o b s a h

ako tráviš čas, ktorý máš len pre seba?	6
kvapka po kvapke k zelenej budúcnosti	7
deň zelenej školy 2026	8
exkursion nach wachau	9
anča kráča, auto fičí, trenčín ožíva	10
nakreslili sme si víťazstvo	11
veriť, milovať, pracovať	12
sigma werther	14
muži 21. storočia	16
tí, čo videli príliš ďaleko	20
cultural nostalgia	24
alysa liu	26
môj čas, môj flow	28
egoizmus vs. altruizmus	29
odtiene duše v ére jednotiek a núl	30
žiť neznamená žiť len pre seba	31
príliš veľa myslíme	32
vlastná tvorba	33
redakčná rada odporúča	44

ako tráviš čas, ktorý máš len pre seba?

Rôznorodo. V poslednom čase veľmi nestíham s vlastným životom. Veľa nových a iných vecí sa za posledné týždne prikradlo do môjho sveta a prišlo s tým aj mnoho zmien. Čas pre seba trávim v poslednom čase s knižkou, aby som mohla uniknúť, a s hudbou, ktorá sa za posledné týždne mení z 00's punk rocku na pokojné „summer vibes“.

šéfredaktora barbora kocianová, II.A

Hudba, tlmené svetlo, upokojujúci hlas Juraja Benetina, fixky, ceruzky, farbičky a sketchbook. Ku šťastiu mi niekedy naozaj stačí málo.

natália šašinková, oktáva

V poslednom čase trávim svoj čas pre seba najradšej v prírode. Len ja, môj pes, jarný vzduch a štebotanie vtákov. Vtedy mi naozaj nič nechýba.

bibiána blažičková,

Voľného času rozhodne nemám toľko, ako by som si želala, ale takmer každú minútu voľnosti v mojom dni sprevádza hudba. Hudba pri kreslení, písaní, hudba na ceste domov, na ceste do školy. Počúvanie hudby je určite moje prvé voľnočasové odreagovanie, na ktoré si sa siahnem. Ale samozrejme sa aj rada strácam v prírode na prechádzke, či v knihách.

natália kondrlová, III.A

kvapka po kvapke

kolégium zelenej školy

Kolégium Zelenej školy si každé dva roky vyberá tému, ktorou sa nasledujúce obdobie riadi, a snaží sa zlepšiť život v škole. My sme sa posledné dva roky sústredili na vodu vo všetkých oblastiach nášho fungovania. Na začiatku obdobia sme si vytvorili plán, ktorým sme sa riadili, a postupne sme plnili úlohy a stanovené ciele. Zisťovali sme, koľko vody v priemere spotrebujeme v našej škole za mesiac, ako vieme našu spotrebu znížiť a ako sa vieme posúvať k zeleňšej budúcnosti.

Dôležitou súčasťou nášho plánu sú aktivity a osveta o tom, čo sa snažíme zlepšiť a na čom momentálne pracujeme. Začiatkom rokov 2024 a 2025 sa v našej škole konal každoročný BioJarmok. Zapojilo sa viac ako 200 študentov, či už kupujúcich, alebo predávajúcich. Táto tradícia, vďaka ktorej žiaci na pôdu školy prinášajú produkty ručnej práce a domácej výroby, je pre nás nesmierne dôležitá a rozhodne v nej chceme aj naďalej pokračovať.

Vo februári 2026 sa nám podarilo usporiadať swap oblečenia. Toto podujatie nám pomohlo informovať o vode v módnom priemysle a o tom, ako veľmi vplyva výroba oblečenia na naše životné prostredie. Do swapu sa zapojilo viac ako 130 študentov z rôznych tried, čo nás nesmierne teší. Žiaci si počas troch dní mohli v škole vymieňať oblečenie, a tak aspoň svojimi rozhodnutiami prispieť k šetreniu vody. Všetko oblečenie, ktoré ostalo a nepodarilo sa ho vymeniť, sme odniesli do mestského šatníka, kde môže ďalej slúžiť ľuďom v núdzi alebo tým, ktorí to potrebujú.

Jednou z ďalších a pre nás nesmierne dôležitých udalostí je Komunitný akčný deň, nazývaný aj Deň Zelenej školy. Ten sa uskutočnil na konci apríla a zapojila sa doň celá škola a pedagogický zbor. Žiaci sekundy a kvinty sa zúčastnili exkurzie do dubnickej čistiare odpadových vôd. Vďaka zamestnancom prevádzky spoznali jej fungovanie, zistili, k čomu prispieva a aký význam má v rámci nášho mesta. Pre žiakov mladších ročníkov boli nachystané aktivity o vode. Žiačky II. B a septimy si pre nich pripravili rôzne hry, prostredníctvom ktorých sa im snažili priblížiť dôležitosť vody a jej význam. Ďalšie skupiny spolu s učiteľmi čistili okolie školy po posledných prerábkach a likvidáciách stromov na pozemku. V neposlednom rade sme boli aj na Prejtských jazerách, pretože dôležité nie je len naše okolie, ale aj okolie mesta a jeho navštevované časti. Táto každoročná aktivita nás učí, ako sa správne starať o prírodu a chrániť ju.

Z výťažku z aktivít, ktoré organizovalo Kolégium Zelenej školy, sa nám podarilo v posledných mesiacoch zakúpiť a nainštalovať približne 12 perlátorov v učebniach po celej škole, ktoré majú zabrániť zbytočnému plytvaniu vodou.

O chvíľu k nám do školy zavíta jedna z predsedníčok projektu Zelená škola. Príde sa pozrieť, ako sa nám počas tohto obdobia darilo a či sa nám skutočne podarilo naplniť naše ciele. Preto nám držte palce a nezabúdajte: voda je tichá sila, ktorá dáva život všetkému.

k zeleňšej budúcnosti

deň zelenej školy 2026

Na našej škole sa ako každý rok konal Deň Zelenej školy, ktorý sa zamerlal na ochranu prírody a zodpovedné správanie k životnému prostrediu.

Prvé dve hodiny sme strávili v triedach, kde si pre nás členovia Kolégia Zelenej školy pripravili rôzne aktivity. Aktivity boli pestré, interaktívne a zamerané na ekologické myslenie, triedenie odpadu či ochranu prírody. Vďaka nim sme si uvedomili, aké dôležité je starať sa o našu planétu.

Po aktivitách sme sa presunuli von, kde sme sa zapojili do zbierania odpadkov v okolí školy. Rozdelili sme sa do skupín a s rukavicami a vrecom na odpad sme vyčistili okolie a vyzbierali odpadky. Táto časť dňa nám ukázala, že aj malý skutok môže mať veľký význam.

O našu planétu sa treba starať a uchovávať ju pre ďalšie generácie. Prostredníctvom Dňa Zelenej školy a aktivít počas neho sme si uvedomili, že treba myslieť viac ekologicky a šetriť našu planétu vedomým správaním sa k nej, pretože ju máme iba jednu.

daniel bežák, sekunda

exkursion nach wachau

Am 30. April haben die Schüler aus unserem Gymnasium von 1. bis 3. Klasse an einer Exkursion nach Wachau teilgenommen. Wir haben viele Orte besucht und auch viel gelernt. Alle haben es genossen. Aus Dubnica sind wir gegen sech Uhr am Morgen ausgegangen. Der Weg nach Melk hat etwa vier Stunden gedauert, also wir noch ein bisschen einnicken konnten.

Zuerst haben wir das Stift Melk besucht. Dort haben wir unsere Reiseführerin getroffen und sie hat uns durch das Kloster geführt. Wir haben interessante Architektur aus Barock und viele Artefakten gesehen, zum Beispiel alte Bücher oder liturgische Geräte. Wir haben auch einen Sparsarg, der war im 18. Jahrhundert benutzt, gesehen. Den Sarg hat Joseph II. von Habsburg ausgedacht. Dann sind wir auf eine Terasse gegangen. Draußen war es angenehm warm, die Sonne hat geschneit und die Aussicht von dorther war wunderbar. Die Landschaft war ruhig. Wir sind wieder drinnen gegangen .

Das nächste Zimmer war die Bibliothek. Der Raum war ganz groß und überall waren alte Bücher. Viele Leute und auch meine Mitschüler haben gesagt, dass es herrlich war. Hier hat die Klosterbesichtigung mit unserer Reiseführer beendet, aber wir sind durch eine Kirche draußen gegangen. Die Kirche war sehr groß. Vielleicht war sie die größte Kirche, in der ich war. Und für mich war dieser Ort das Schönste, was ich dort gesehen habe. Die Fresken waren wunderschön und die Barockarchitektur auch. Dort befanden auch zwei vollständige menschliche Skelette als Reliquien. Das habe ich erstmals gesehen, aber es war interessant. Dann haben wir noch den Garten beim Stift besucht. Es war auch sehr schön und dort war ein großer Ruhe.

Danach sind wir in den Schiffhafen nach Melk gegangen und dort hat unserer Begleiter Fahrkarten gekauft. Die Schifffahrt an der Donau war super, wir haben sich ein bisschen ausgeruht und ein paar von uns haben etwas Leckeres zum Essen gekauft. Wir konnten auch schöne Aussichten und eine Burg sehen. In Spitz an der Donau sind wir ausgestiegen.

Aus Spitz sind wir mit dem Bus nach Krems gefahren. Dort hatten wir mehr als eine Stunde Freizeit. Alle sind essen gegangen und ich hatte Kebab. Er war schmackhaft und als ich mit meiner Freunde aufgeessen habe, sind wir durch die Stadt spazieren gegangen. Wir haben ein paar Sehenswürdigkeiten gesehen, einige Fotos gemacht und hatten Spaß. Überall hat angenehme Ruhe geherrscht. Zum Schluss sind wir in einer Buchhandlung gegangen und haben ein Buch gekauft. Alles war toll, aber wenn wir mehr Zeit hätten, wäre es besser.

Als wir getroffen haben, sind wir zu unserem Bus zurückgegangen. Alle waren mindestens ein bisschen müde, aber auch glücklich und zufrieden. Das Beste auf diesem Ausflug war, dass das Wetter schön war. Es war sonnig, wir haben nur ein paar Wolken gesehen.

Der Weg nach Dubnica hat ein bisschen länger gedauert, weil in Österreich waren Staus, aber wir alle waren zufrieden, dass wir einen schönen Tag zusammen verbracht haben. Wir haben viel gelernt und hatten Spaß. Die Exkursion war toll!

anča kráča, auto fičí, trenčín ožíva

Hoci sa dnes slovenská kultúra otriasa vo svojich základoch, v Trenčíne svieti malé svetielko nádeje. Toto mesto na Považí s menej ako 55-tisíc obyvateľmi totiž hrdó nesie štatút Európskeho hlavného mesta kultúry 2026.

Projekt vplýva na obyvateľov už dlhší čas, napríklad prostredníctvom rekonštrukcie vlakovej a autobusovej stanice, no najmä vďaka veľmi populárnemu festivalu Garáž alebo podujatiam ako korzo Soblahovská a živé susedstvá.

História slobodného a hrdého umenia v Trenčíne je nekonečne bohatá. Z trenčianskeho regiónu pochádzajú veľké a významné mená ako Bez ladu a skladu alebo mladá a revolučná Nina Kohout. Práve v znamení hrdosti, slobody a mieru sa niesol aj Otvárací víkend Trenčína 2026, na ktorom sa ako dobrovoľníci podieľali aj mnohí študenti z nášho gymnázia.

Názov Otvárací víkend môže jemne zavádzať, Trenčín sa totiž zmenil na festival. Každá časť nielen centra mesta pôsobila ako kus javiska. Na pouličnom osvetlení pozdĺž hlavných dopravných ťahov sa objavili modro-biele plagáty a kruhové objazdy doteraz zdobia plechové inštalácie, ktoré predstavujú časť tzv. „visual stages“. Za jeden z mála krokov vedľa sa vo všeobecnosti medzi obyvateľmi považuje prekrytie ikonických nástenných malieb v podchode na Hasičskej ulici.

Centrum mesta sa počas víkendu dalo pomyslene rozdeliť na tri zóny. Mierové námestie ožilo hlavným a zároveň najväčším pódium, na ktorom sa okrem koncertov odohral aj Manifest Trenčín. Ulicu Palackého ovládlo gastro, ako aj pódium, ktoré pracovne nazývame „folklorne“. Za tretiu zónu považujeme Hviezdoslavovo námestie, na ktorom okrem klasického javiska stál aj stage Laboratória udržateľnej módy. Ten zaujal najmä dídžejským pultom priamo na streche, kam sa mohli dostať aj návštevníci.

Najväčšiu návštevnosť mesto rozhodne zaznamenalo v piatok a v sobotu večer. Piatok jednoznačne patril silným mladým hudobným menám. Dokonca aj často prehlíadaný Park Milana

Rastislava Štefánika ožil open-air koncertom, ktorý priniesol vystúpenia interpretov ako Temný Rudo, Punkinson alebo KToViE. Gleb, Augustín a DJ Damián Custom Beats napokon absolútne ovládli priestory KKC Hviezda, ktoré naplnili prevažne mladí ľudia a študenti.

Sobota patrila v silnej prevahe vonkajším koncertom a aj napriek daždivému a studenému počasiu boli ulice plné ľudí hladných po kultúre. Medzi najsilnejšie zážitky rozhodne patril koncert kapely Fallgrapp, ktorá predstavila mix popovej, elektronickej a alternatívnej hudby. Lepšiu definíciu odvážnej, slobodnej a revolučnej hudby by sme počas víkendu hľadali len ťažko. Jana Kirschner v kontraste s tým priniesla krásnu ladnosť a silnú ženskosť. Kontrast medzi žánrami však nebol jediným, ktorý na javisko priniesla. Ukázala totiž, že silná žena milujúca kultúru sa na javisko stavia sebavedomo a nezostáva zavretá za dverami najluxusnejšieho hotela v okolí. Divákov si jednoznačne získala už prvou vetou, ktorú im odovzdala: „Vidíme vás, sme tu s vami!“

Koncert jednej z najstarších kapiel, ktoré sa na festivale predstavili, jednoznačne naplnil očakávania. Vystúpenie skupiny Bez ladu a skladu bolo otvorené, slobodné a dokonca trochu uletené. Hoci je zvykom členov obliekať sa do oblekov, texty aj hudba bývajú často až experimentálne, k čomu prispelo aj tancovanie mimo javiska v daždi alebo ružové srdiečkové okuliare Petra Kaščáka. Pred 36 rokmi svojimi textami priamo odsúdili komunistický režim v Československu a dnes odkaz slobody a mieru hlásajú opäť v kontexte odsúdenia vojny na Ukrajine. Slová: „Som hrdý na to, že Trenčín zostáva slobodným, kultúrnym a európskym mestom,“ túto myšlienku iba potvrdzujú.

Ďakujeme, že uchovávate hodnoty slobody a distingvovanej kultúry a prajeme Trenčínu mnoho ďalších úspešných kultúrnych podujatí a viac elektroniky a techna!

natália šašinková, oktáva

nakreslili sme si víťazstvo

V školskom roku 2025/2026 sa študenti nášho gymnázia opäť zapojili do projektu Euroscola. Tohtoročné znenie témy bolo: **„Svet sa mení. Európsky rozpočet sa musí prispôbiť. Investujme do toho, na čom záleží.“**

Naši žiaci sa na tému pozreli očami rómskych komunít, a to nielen na Slovensku, ale aj širšie v Európskej únii. Hlavnou časťou projektu bol komiks. Tento komiks, ktorý kreslili naši žiaci, sledoval príbeh rómskeho chlapca Diega. Tomu sa podarilo vymaniť zo zovretia spoločenských stereotypov a dosiahnuť veľké úspechy. Na komikse sa pracovalo tri mesiace, pričom najprv prebehla práca na podrobnom scenári a následne sa text presunul do rúk grafikov.

Komiks bol záchytným bodom projektu a jeho najdôležitejšou časťou. Projekt Euroscola však nebol len o komikse. Dôležitá bola aj práca v teréne, v rámci ktorej si študenti vyhradili čas pre deti z rómskej komunity v Trenčíne a zorganizovali pre ne jesenný program spojený so vzdelávaním o EÚ. Deti strávili so žiakmi nášho gymnázia večer s nabitým programom a odchádzali so širokým úsmevom na tvári.

Aj naši študenti sa naučili mnoho nového a mali možnosť veľa sa pýtať, a to vďaka diskusiám, ktoré pripravovali a viedli účastníci projektu Euroscola. Diskusie prebiehali s rôznymi zástupcami Európskeho parlamentu, ako napríklad s Luciou Yar či Veronikou Ostrihoňovou. Otázky žiakov sa točili okolo témy rozpočtov pre rómske komunity v EÚ.

Besedy prebiehali aj s predstaviteľmi samotnej rómskej komunity. Našu školu navštívil Tomáš Csicsó, finalista ocenenia Roma Spirit a aktívny predstaviteľ školstva a rómskej komunity na internete. Podelil sa o svoje pohľady nielen na diskrimináciu Rómov v spoločnosti, ale aj na tú finančnú. Skvelé diskusie sa uskutočnili vďaka pracovným žiakom, ktorí od septembra usilovne pracovali na projekte Euroscola. A, samozrejme, náš projekt sa zviditeľnil medzi ostatnými žiakmi gymnázia vďaka fyzickým kópiám komiksu na chodbách, ale aj vďaka skvelej práci našich žiačok na sociálnych sieťach.

Projekt napokon zožal veľký úspech – usilovná práca sa vyplatila a z kancelárie Európskeho parlamentu v Bratislave si naši žiaci odniesli víťaznú cenu. Úspešné školy tak dostali výnimočnú príležitosť: v októbri sa študenti na jeden deň stanú európskymi poslancami a budú môcť zažiť európsku demokraciu na vlastnej koži. Gratulujeme!

natália kondrlová, III.A

Čas? Čas je niečo, čo sprevádza každého z nás. Niekedy sa vlečie, inokedy leťí neuveriteľnou rýchlosťou. Mení ľudí, spoločnosť aj spôsob, akým premýšľame o svete. Nedá sa kúpiť, zastaviť ani vrátiť späť – možno práve preto je taký vzácny. Dnes sa však jeho význam a využitie úplne mení... alebo nie? V našom rozhovore s obľúbenou pani učiteľkou Michaelou Mikuškovou sa pozrieme na čas z viacerých uhlov pohľadu. Porozpráva nám o tom, čo si myslí o dnešnej rýchlej dobe, ktoré historické obdobie by chcela zažiť na vlastnej koži, ale aj o tom, aká bola jej cesta zo školskej lavice až za katedru, a prečo je stále dôležité rozprávať cudzím jazykom. Pohodlne sa usad' te und los gehts!

veriť, milovať, pracovať

Máte pocit, že čas dnes plynie rýchlejšie ako kedysi? Ako to vnímate vy ako učiteľka?

Určite áno. Školský rok ešte len začne a o chvíľu sú Vianoce, potom Veľká noc a leto. Tých desať mesiacov ubehne ako voda. Žijeme veľmi intenzívny, rôznorodý a plný život, máme veľa aktivít, zážitkov, nových podnetov, preto ho podľa môjho názoru vnímame ako oveľa rýchlejšie plynúci život. Taktiež to podľa mňa ovplyvňujú technológie a množstvo času, ktorý im venujeme.

Ktorá vaša vlastnosť vám v živote najviac pomáha? Akú svoju vlastnosť si na sebe najviac vážite?

Myslím si, že moja precíznosť a cielavedomosť. Keď sa do niečoho pustím, snažím sa dotiahnuť veci až do konca. Myslím si, že som človek, ktorý je ochotný pomôcť a dokáže pochopiť druhých.

Keby ste mohli na jeden deň cestovať do akejkoľvek historickej éry, kam by ste sa vybrali?

Vybrala by som si obdobie humanizmu a renesancie v Taliansku. Chcela by som sa aspoň na chvíľu preniesť do Florencie, Benátok, Ríma, na vlastné oči vidieť, ako vznikajú skvosty renesančného umenia a pozorovať pri práci Michelangela, Leonarda da Vinciho, Tiziana a iných veľkolepých renesančných umelcov.

Ako sa podľa vás mení význam učenia cudzích jazykov v dnešnej dobe?

Význam učenia cudzích jazykov nespočíva dnes iba v rozvíjaní zručnosti dorozumieť sa, ale nadobúda oveľa väčší rozmer. Ide aj o praktickú životnú zručnosť a rozvíjanie digitálnych kompetencií, ktoré zahŕňajú prístup k informáciám, rozvíjanie kritického myslenia porovnávaním cudzojazyčných zdrojov, možnosť mobility a práce na projektoch v medzinárodných tímoch a tiež predstavuje akýsi kultúrny most, ktorý pomáha chápať históriu, spôsob myslenia a hodnoty iných národov a spoločností.

Čo vás dokáže v škole alebo pri učení najviac potešiť?

Najviac ma poteší, keď mi študent povie, že ho predmet, ktorý učím, baví, že si k nemu našiel cestu a objavil v sebe lásku k histórii či k nemeckému jazyku. Poteší ma, keď chce tento vzťah aj ďalej rozvíjať, pracovať na sebe, zlepšovať sa. Vtedy viem, že moja úloha nebola iba v odovzdávaní vedomostí, ale mala svoju pridanú hodnotu – zapálila v študentovi oheň pre daný predmet a za to som vždy nesmierne vďačná.

rozhovor spracovala dominika havlíková, III.A

Čo najradšej robíte vo voľnom čase?

Svoj voľný čas najradšej trávim so svojou rodinou. Chodíme spolu na prechádzky do prírody, bicyklujeme, v lete pravidelne navštevujeme Vysoké Tatry a chodíme na turistiku. Tiež radi spoznávame hrady a zámky na Slovensku i v Čechách. Okrem toho veľmi rada a často pečiem, je to pre mňa najlepšia relax.

Máte nejakú obľúbenú knihu, autora alebo historický román, ku ktorému sa rada vraciate?

Mojou obľúbenou autorkou je Alena Mornštajnová. Prvá kniha, ktorú som od nej čítala, bola Hana a momentálne mám rozčítanú knihu Tiché roky. Páči sa mi, keď je dej prepojený a inšpirovaný konkrétnymi historickými udalosťami a zameriava sa na vnútorné prežívanie človeka v danom historickom kontexte.

Na ktorý moment zo svojich študentských rokov najradšej spomínate?

Určite to nie je len jeden moment, na ktorý rada spomínam. Veľmi rada sa vraciam do svojich gymnaziálnych čias, pretože práve toto obdobie ovplyvnilo moju cestu a životné rozhodnutia. Práve tu som objavila moju túžbu venovať sa histórii, keď som svoj voľný čas trávil študovaním dokumentov v archíve v Považskej Bystrici. Taktiež rada spomínam na svoju pani učiteľku nemčiny, ktorá vo mne prebudila zápal pre štúdium germanistiky.

Existuje výrok alebo motto, ktorým sa v živote riadite?

Oblúbených výrokov mám viacero, ale spomenula by som dva najobľúbenejšie. Prvým je „Nerob druhým to, čo nechceš, aby oni robili tebe.“ a druhým je výrok a životné motto Milana Rastislava Štefánika „Veriť, milovať, pracovať.“ Týmito výrokmi sa snažím v živote aj riadiť.

Čo by ste odkázali dnešným študentom a našim čitateľom?

Aby si vážili slobodu, hľadali pravdu a šírili okolo seba dobro a lásku.

sigma werther

keď divadlo zrkadlí realitu života (nielen) mladých ľudí

Nedávno sme mali možnosť zúčastniť sa verejnej generálky divadelného predstavenia Sigma Werther v Slovenskom národnom divadle. Nebola to klasická školská akcia pre celú triedu, ale podujatie, na ktoré bola pozvaná menšia skupina študentov z našej školy. Práve vďaka tomu pôsobila celá skúsenosť osobnejšie a intenzívnejšie a vytvorila úplne inú, nezabudnuteľnú atmosféru.

Samotné predstavenie bolo zamerané na prežívanie mladých ľudí, ich psychické zdravie a celkovo život v dnešnej dobe, najmä v školskom prostredí. Dotýkalo sa tém, ktoré sú nám veľmi blízke – stres zo školy, tlak na výkon, očakávania od učiteľov, ale aj vecí, o ktorých sa bežne veľa nerozpráva, napríklad vnútorné pocity, neistota alebo pocit, že človek nie vždy zapadá.

Príbeh sa zameriava na hlavnú postavu – Sigmú – a jeho citové prežívanie prostredníctvom jeho spolužiakov. On ako postava nie je v predstavení priamo zobrazený. Jeho charakter, postoje či správanie si divák skladá prostredníctvom výpovedí a reflexií druhých postáv o ňom. Inscenácia je inšpirovaná románom Utrpenie mladého Werthera, v ktorom hlavný hrdina zažíva nenaplnenú lásku a rozhodne sa urobiť niečo, čo nikto nečaká.

Inscenácia Sigma Werther nie je totožná s dielom od J. W. Goetheho, no v niektorých úsekoch hry môžeme spozorovať slávne citáty z nemeckého románu. Zaujímavú úlohu v inscenácii zohráva aj vidiecke dievča, do ktorého sa Sigma zalúbil a ktoré bolo zrejme zdrojom jeho utrpenia. I tento prvok vnímame ako spojitosť s románom Utrpenie mladého Werthera, v ktorom nešťastie hlavného hrdinu pramení z neopätovanej lásky.

V predstavení vystupujú štyria spolužiaci, ktorí rozprávajú o hlavnej postave a o tom, ako sa správal pred incidentom, ktorý sa udial v ich škole. Prostredníctvom rozhovorov s nimi môžeme vidieť ich názor na celú situáciu, ich citové rozpoloženie, ale aj rôzne perspektívy tej istej udalosti, keďže každý ju vnímal inak. Okrem toho sú títo študenti vypočúvaní (nie je jasné kým) a vždy hovoria smerom k divákovi, čo vyvoláva veľmi napätú, miestami nepríjemnú atmosféru. Ďalšou vecou, ktorá nás okrem témy a jej spracovania zaujala, boli divadelné rekvizity a ich rôznorodé využitie, ktoré malo početné skryté významy.

Jednou z nich boli napríklad vymedzovacie pásy, ktoré slúžili na ukázanie strachu, bezmocnosti, ale aj bežeckej dráhy či intímnych správ Werthera/Sigmua. Spolužiaci tak pochopili jeho skutočné konanie a dôvod, prečo takýto čin vykonal. Zaujímavým symbolom bol veľký pohyblivý konár, ktorý sa vždy objavil, keď na javisko prišlo dievča, do ktorého bol Werther/Sigma zalúbený. Symbolizoval, ako ľahko možno človeka vychýliť z rovnováhy a zároveň predstavoval element prírody, ktorú Werther/Sigma obľuboval.

Predstavenie nás veľmi zaujalo, pretože sa dotýkalo nás a nášho prežívania. Cítili sme sa naozaj videní a vypočutí, a to aj vďaka autentickým nahrávkam mladých ľudí, ktoré sme mohli počuť na začiatku predstavenia, ale aj v určitých úsekoch počas hry. Mimoriadne nás oslovili herecké výkony a moderný spôsob vyjadrovania, ktorým sa tvorcovia dokázali priblížiť mladému publiku. Celé predstavenie bolo odohrané s obrovskou pokorou a citlivosťou, pričom herci dbali na to, aby sa nás predstavenie dotkla hlboko, no bez zbytočnej agresie či snahy divákovi ublížiť.

veronika baginová, alžbetka horáková, sexta

muži 21. storočia

Väčšina obyvateľstva si prirodzene počas svojho života vytvára predstavy o určitom ideáli svojho budúceho partnera. Slovo ideál môžeme chápať ako predstavu o dokonalejšej podobe, predmet túžob alebo pranie, aby sa táto predstava stala skutočnosťou.

Pre utvorenie si všeobecnej predstavy o ideálnych osobnostných vlastnostiach mužov v 21. storočí som sa spýtala umelej inteligencie. Tá tvrdí, že najdôležitejšie sú emocionálna inteligencia, otvorená myseľ, zodpovednosť, kritické myslenie a zdravé sebavedomie. Ako zdroje, z ktorých čerpala, uvádza štúdie profesorky a výskumníčky Brené Brown, psychológa Daniela Golemana a sociológa Michaela Kimmela.

Ak vezmem do úvahy rôzne svetové „ženské“ fóra a odpovede môjho najbližšieho okolia, zistila som, že najviac sa v nich skloňujú charakterové črty ako dobrý zmysel pre humor, láskavosť, empatia, vernosť, galantnosť a ochota robiť kompromisy. Tieto slová sú však odpoveďami žien, ktoré v dnešnej dobe dospievajú a sú ovplyvňované najmä „ženskou“ stranou internetu.

„Ženská“ strana internetu je pracovný názov, ktorý budem používať pre potreby tohto článku. Má vyjadrovať všetok obsah tvorený ženami* primárne pre ženy. Ide najmä o tematiku životného štýlu, do ktorej zapadajú zábery denného fungovania tvorkyň obsahu, rôzne tipy týkajúce sa krásy, starostlivosti o telo, pleť, vlasy, ale aj témy psychického zdravia a psychickej pohody, medziľudských vzťahov alebo kariéry. Typicky „mužská“ strana internetu sa vo svojej podstate od tej typicky „ženskej“ praveľmi nelíši. Témami obsahu tvoreného mužmi primárne pre mužov zostávajú životný štýl a zábery denného fungovania tvorcov obsahu, no do popredia sa častejšie dostávajú aj témy kariéry, vzťahov, roly mužov a žien v spoločnosti a financií.

***Za význam slovného spojenia „obsah tvorený ženami“ sa pre potreby článku považuje celkový obsah tvorkyň na sociálnych sieťach, ktorý vo svojom celku obsahuje menej ako 50 % príspevkov označených ako platené partnerstvo.**

****Za význam slovného spojenia „obsah tvorený mužmi“ sa pre potreby článku považuje celkový obsah tvorcov na sociálnych sieťach, ktorý vo svojom celku obsahuje menej ako 50 % príspevkov označených ako platené partnerstvo.**

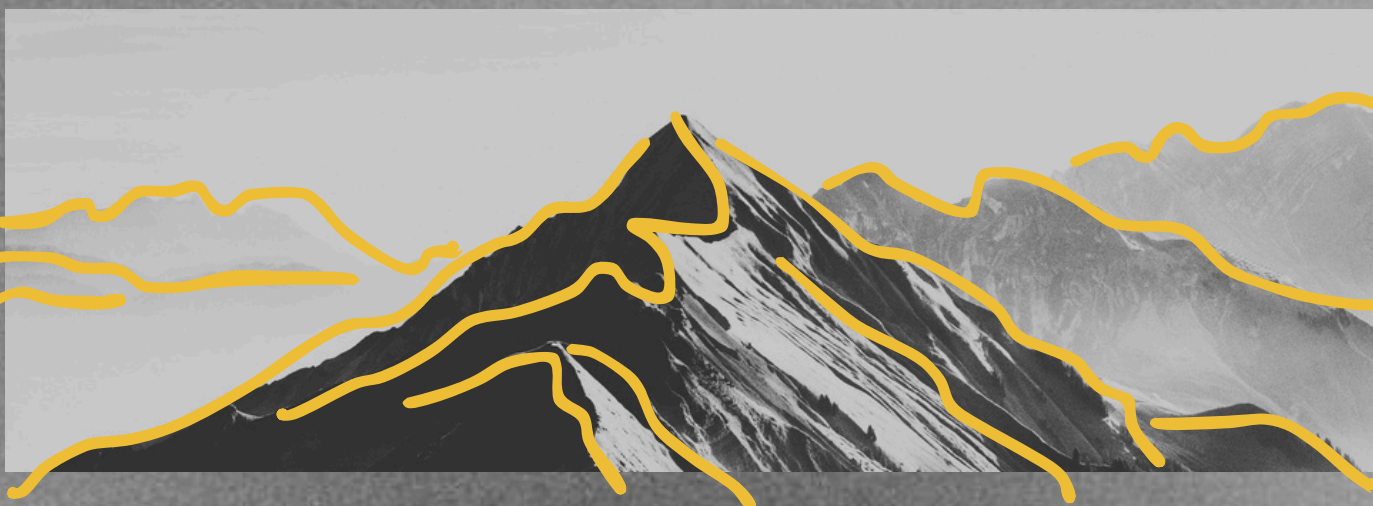
Jedným z fenoménov dnešného internetu je tzv. manosféra. Manosféru môžeme definovať ako komunitu primárne mužských tvorcov, ktorí sa intenzívne zaoberajú svetom mužov, ich rolou v spoločnosti a vzťahmi so ženami. Najznámejším predstaviteľom manosféry je celosvetovo Andrew Tate, avšak aj na Slovensku dokážeme nájsť jeho stúpencov.

Termín „alfa muž“ nepriamo spopularizoval kanadský klinický psychológ a politológ Jordan Peterson v roku 2018 po vydaní knihy 12 pravidiel pre život: Liek na chaos.

Hoci táto kniha sama osebe priamo nepodporuje myšlienky manosféry, pre mužov, ktorí sú zmýšľaním blízki Andrewovi Tateovi, sa stala takmer ekvivalentom biblie.

Priestor na množstvo rôznych interpretácií, ktoré kniha ponúka, sa stal doslova živnou pôdou ideológie „alfa mužov“.

Počuli ste už niekedy o teórii „Red pill“ (červená pilulka)? Táto metafora má korene vo filme Matrix. Podľa denníka The Guardian znamená prehltnúť červenú pilulku precitnúť a vidieť svet, ktorý ovládajú ženy bez toho, aby prevzali zodpovednosť za svoju krutosť, a v ktorom sa ich mužské obete nesmú sťažovať.

Na fórach, ktoré sa zaoberajú aj ideológiou červenej pilulky, sa objavuje primárne mix zdesenia a hnevu, čo potom dáva tvorcom manoférického obsahu priestor prezentovať ich vlastné pohľady na svet a na to, ako podľa nich funguje.

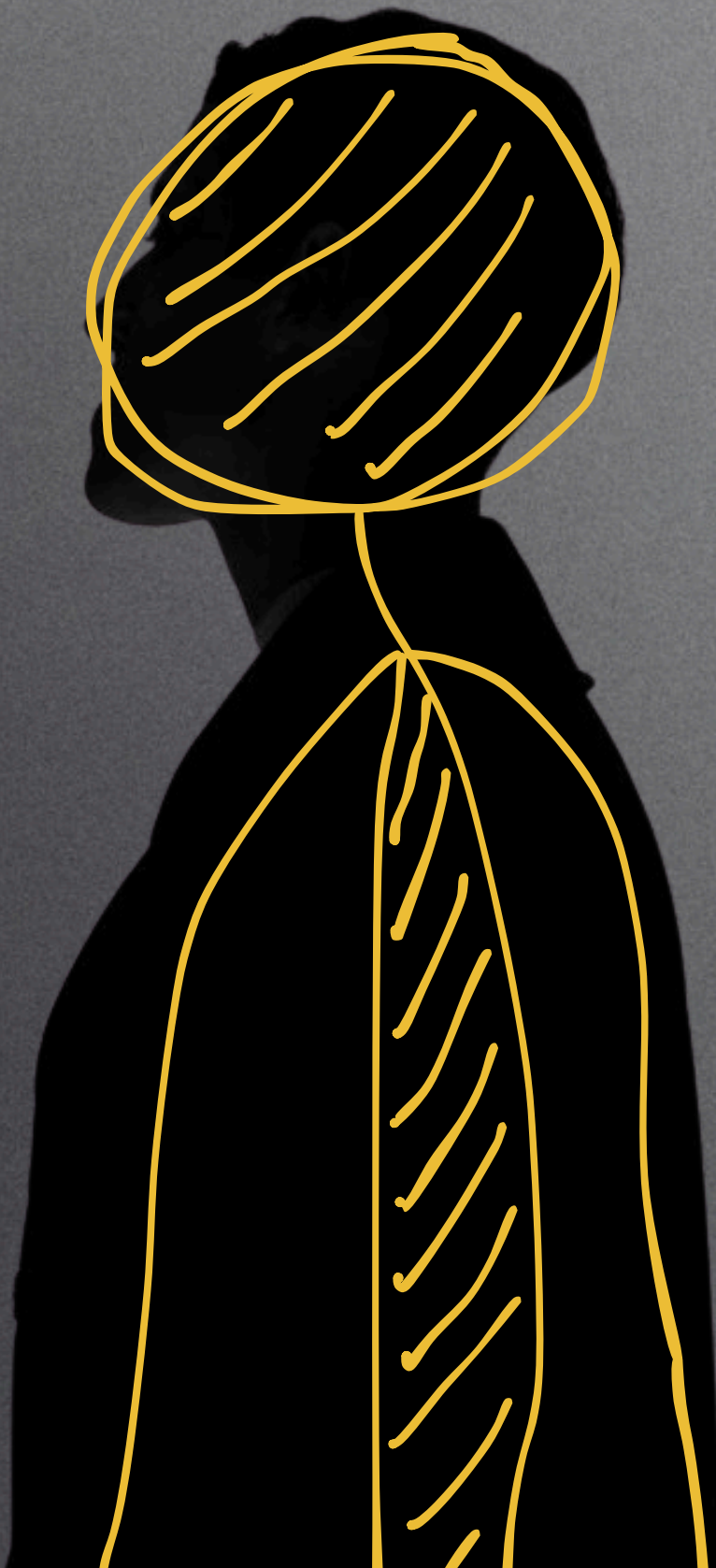
Hnutie „Red pill“ má byť protipólom feminizmu. Jednou z jeho hlavných myšlienok je aj to, že žena sa rodí s určitou „hodnotou“ vďaka svojmu telu, avšak muži si túto „hodnotu“ musia vybudovať. Podľa ich vlastných slov teda začínajú pozadu a vinu za to pripisujú práve ženám.

Okrem témy tejto pomyselnej „hodnoty“ však prinášajú aj mnohé ďalšie, často oveľa zne-pokojivejšie myšlienky. Napríklad tú, že ženy si hlboko v duši prajú byť znásilnené. Niektorí tvorcovia najmä na veľmi málo moderovanej platforme Reddit dokonca nabádajú mladých mužov, ktorí sa snažia o intímny život, aby si nepýtali povolenie od ženy, ktorú si vybrali. Týmto majú zároveň vyriešiť svoj problém s „prílišnou masturbáciou“.

Podľa Trestného zákona Slovenskej republiky sa znásilnenia dopúšťa každý, kto násilím alebo bezprostrednou hrozbou násilia prinúti ženu k súložiu alebo na taký čin zneužije jej bezbranosť. Pod bezbranosťou sa chápe stav, pri ktorom žena nedokáže klásť odpor, napríklad v dôsledku spánku, bezvedomia alebo ťažkej opitosti.

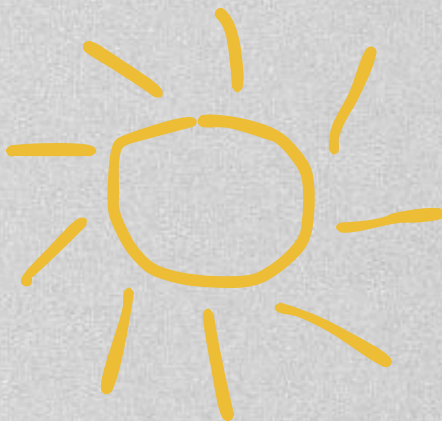
Známe mená v tejto komunite si uvedomujú znenie zákona, preto na jednom zo slovenských „Red pill“ fór odporúčajú využívať najmä psychický nátlak, intenzívne presvedčovanie o nízkej „hodnote“ danej ženy alebo iné manipulačné techniky. Práve hnutie „Red pill“ sa považuje za základ toho, čo dnes poznáme pod názvom manoféra. Túto časť internetu môžeme v určitom zmysle považovať za jednu z najnebezpečnejších, a to najmä pre jej presah do skutočného života.

Podobným fenoménom je aj výskyt tzv. incelov. Názov vznikol zo slovného spojenia involuntary celibate, teda nedobrovoľný celibát. Naráža na nízku úspešnosť týchto mužov v intímnych situáciách so ženami alebo na ich neschopnosť nadviazať milostný kontakt.

Táto komunita sa často spája s pocitmi frustrácie, menejcennosti a osamelosti, ale aj s mizogýniou, mizantropiou či rasizmom. Hoci sa tento termín popularizoval až v 20. rokoch 21. storočia, vznikol už v 90. rokoch 20. storočia. Vytvoril ho mala žena na označenie mizogýnnych mužov s privysokým seba-vedomím, ktorí mali pocit, že im ženy niečo „dlžia“.

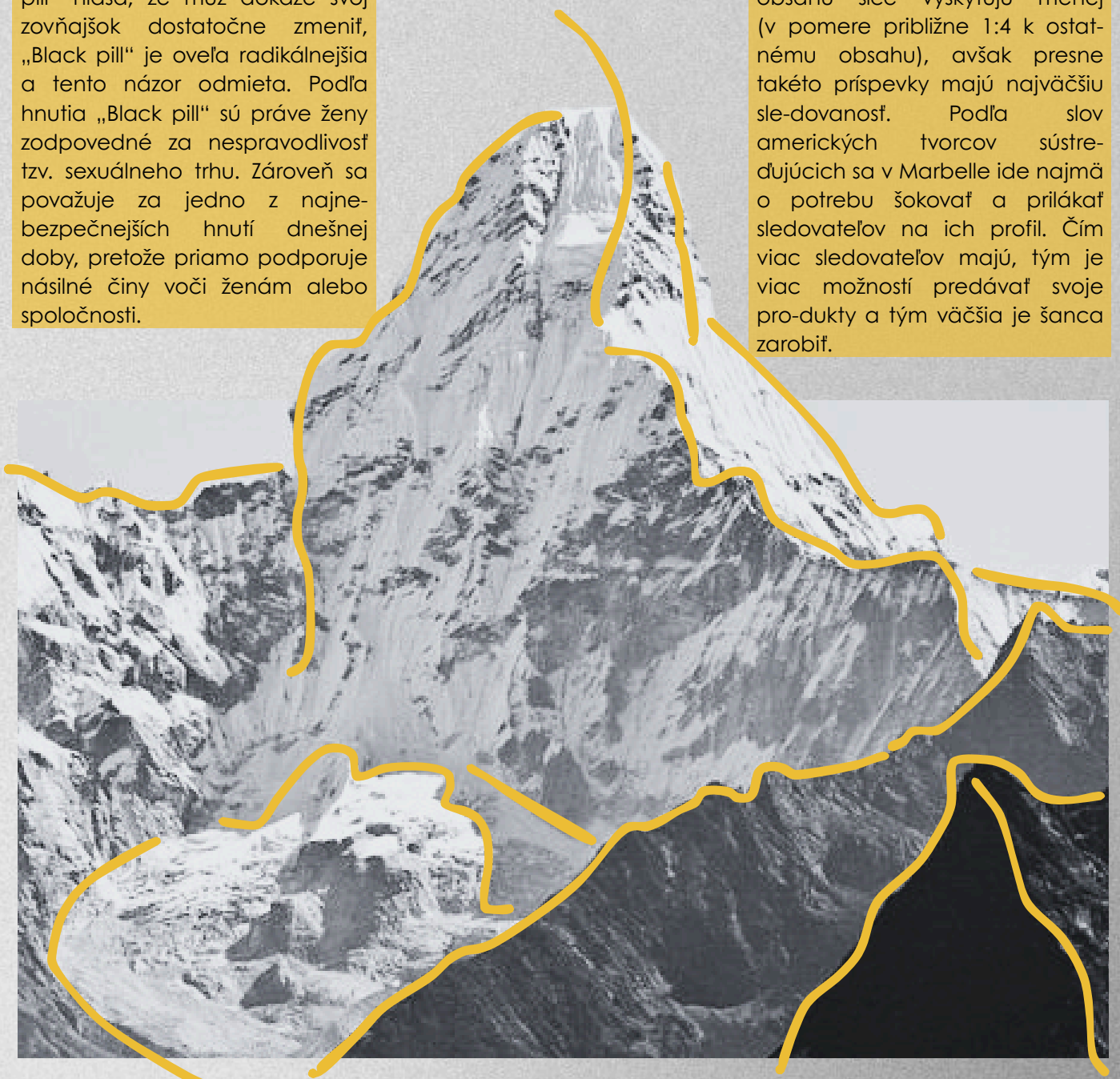
Aj prívrženci incel komunity majú svoju pilulku. Ideológia „Black pill“ (čierna pilulka) zastáva názor, že úspešnosť v živote každého človeka je vopred determinovaná genetikou a vzhľadom jedinca. Zatiaľ čo „Red pill“ hlása, že muž dokáže svoj zovňajšok dostatočne zmeniť, „Black pill“ je oveľa radikálnejšia a tento názor odmieta. Podľa hnutia „Black pill“ sú práve ženy zodpovedné za nespravodlivosť tzv. sexuálneho trhu. Zároveň sa považuje za jedno z najnebezpečnejších hnutí dnešnej doby, pretože priamo podporuje násilné činy voči ženám alebo spoločnosti.

Podľa dát dostupných ku dňu uzávierky je fenomén incel subkultúry rozšírený celosvetovo, avšak najväčšie zastúpenie má práve v Spojených štátoch.

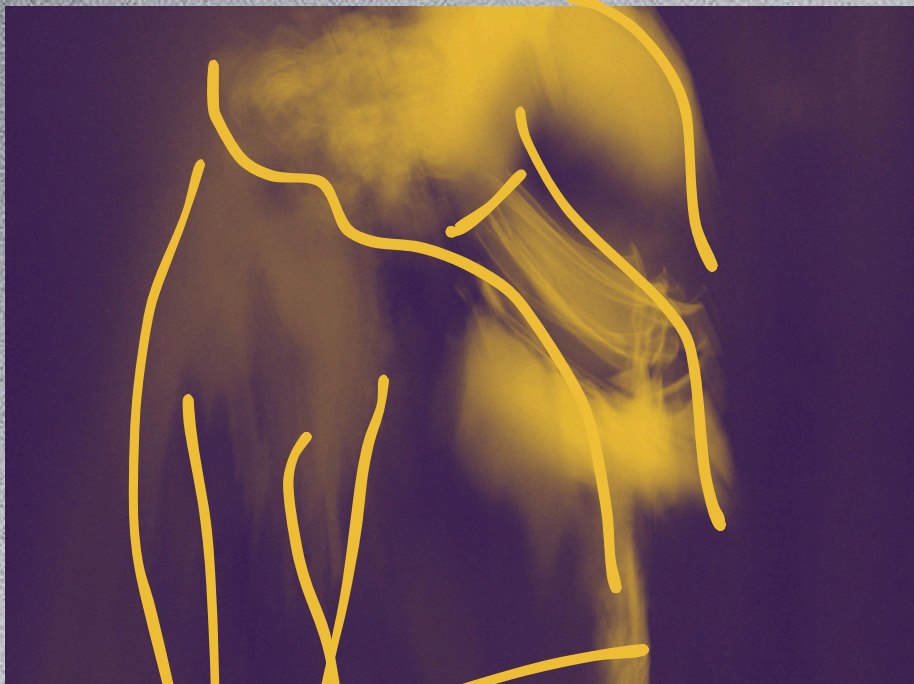
Presahy ideológií „Red pill“ a „Black pill“ do reality sa v mnohom líšia. Zatiaľ čo tvorcovia manoféry vo veľkej väčšine nabádajú svojich sledovateľov k fitnes životnému štýlu a budovaniu finančného majetku i stability, tvorcovia incel obsahu propagujú najmä fyzické a psychické násilie páchané na ženách alebo priamo na samotných sledovateľoch.

Trendy ako jednostranná monogamia sa v manoférickom obsahu síce vyskytujú menej (v pomere približne 1:4 k ostatnému obsahu), avšak presne takéto príspevky majú najväčšiu sledovanosť. Podľa slov amerických tvorcov sústreďujúcich sa v Marbelle ide najmä o potrebu šokovať a prilákať sledovateľov na ich profil. Čím viac sledovateľov majú, tým je viac možností predávať svoje produkty a tým väčšia je šanca zarobiť.

Za primárny cieľ tvorcov manosféry teda možno považovať čo najväčší zárobok. Za vidinou zárobku stojí predaj ich produktov, finančné poradenstvo a propagácia ich osobnej značky. Ruka v ruke s tým však prichádzajú aj sekundárne účinky ich tvorby – mizogýnia a navádzanie k emočnej manipulácii.

Komunita incelov sa v popkultúre preslávila najmä svojim negatívnym presahom z internetových fór do reality. Za prvým násilným útokom prameniacim z incel ideológie stál v roku 2014 Elliot Rodger. Pri tomto násilnom čine zomrelo 9 ľudí a ďalších 14 bolo zranených. V manifeste, ktorý napísal, označil za prameň svojho činu najmä sexuálnu frustráciu. Po tomto čine sa z neho na fórach „Black pill“ stala celebrita a písalo sa o ňom ako o svätcovi.

Pri porovnaní manosféry a incel subkultúry môžeme na základe sociologických štúdií spracovaných v USA za roky 2014 až 2025 považovať za reálnu bezpečnostnú hrozbu skôr komunitu incelov, avšak podiel na radikalizácii mladých a dospelých mužov majú obe tieto hnutia.

Aký je reálny podiel zradikalizovaných mužov oproti zvyšku populácie, je do dnešného dňa neznáme. Faktom však ostáva, že komunity s názormi blízkymi osobe Andrewa Tatea v online svete neustále rastú. Ako proti takejto radikalizácii aktívne bojovať, nie je úplne jasné. Väčšina sociologičiek a sociológov sa však zhoduje na tom, že najefektívnejšia by mala byť prevencia. „Vyliečiť“ obeť vymývania mozgov (brainwashingu) je totiž rádovo náročnejšie.

Ak by sme sa vrátili späť k úvodu, ženy vo všeobecnosti tvrdia, že vo vzťahu očakávajú od svojho partnera najmä láskavosť, zmysel pre humor, vernosť, zodpovednosť a zdravé sebavedomie. Paradoxne, v manosfére a incel komunitách sú to presne tie hodnoty, ktoré majú definovať tzv. beta muža, teda „slabého jedinca“, ktorým majú ženy opovrhovať.

natália šašínková, oktáva

tí, čo videli príliš d'aleko

O spisovateľoch, ktorých doba nestihla pochopiť

Existuje zvláštny paradox, ktorý sa opakuje v dejinách literatúry s takmer zákonitou pravidelnosťou: tí, čo videli najjasnejšie, zostali najdlhšie nepochopení.

Kafka zomieral v presvedčení, že jeho rukopisy nemajú dôvod existovať. Melville napísal Moby Dicka a dočkal sa takmer totálneho mlčania — skutočné uznanie prišlo desaťročia po jeho smrti. Philip K. Dick žil väčšinu života v chudobe, písal závravným tempom len preto, aby zaplatil nájom, a pritom vo svojich príbehoch formuloval otázky, ktoré dnes rezonujú v laboratóriách umelej inteligencie, v prostredí filozofických seminárov aj v novinových titulkoch. Veľká literatúra má tú nepríjemnú vlastnosť, že prichádza vždy príliš skoro. Možno je to tým, že skutočný vizionár nepíše pre svoju dobu. Píše napriek nej.

Keď George Orwell v roku 1949 vydal *Nineteen Eighty-Four*, mnohí kritici ho čítali ako politickú satiru na stalinizmus — text úzko previazaný s konkrétnym historickým momentom, ktorý sa raz pominie a kniha s ním stratí na sile. Nestalo sa. Orwell nepísal iba o Stalinovi. Písal o mechanizme moci ako takom — o tom, ako každý režim, ktorý sa rozhodne kontrolovať realitu, musí nevyhnutne kontrolovať najprv jazyk. „Newspeak“ nie je literárna fikcia; je to presný opis toho, čo robí každá propaganda, každý algoritmus, ktorý rozhoduje, čo uvidíme vo svojom feed-e, každá korporátna kultúra, ktorá premieňa prepúšťanie na „optimalizáciu ľudských zdrojov“. Orwell toto vedel. Nevedel to ako prorok — vedel to ako novinár, ktorý sledoval, ako sa slová stávajú zbraňami.

Jeho súčasník Aldous Huxley šiel inou cestou, no dorazil na rovnaké miesto. Kým Orwell sa bál sveta, v ktorom nás budú kontrolovať strachom, Huxley sa bál niečoho rafinovanejšieho: sveta, v ktorom nás budú kontrolovať potešením. *Brave New World*, napísaný v roku 1932, je dnes zarážajúco presný popis konzumnej spoločnosti, v ktorej sa ľudia dobrovoľne vzdávajú hĺbky výmenou za pohodlie, v ktorej je samota považovaná za patológiu a v ktorej sa šťastie vyrába priemyselne. Neil Postman to neskôr sformuloval takto: „Orwell sa bál tých, čo nám zakážu knihy. Huxley sa bál, že nikto nebude chcieť čítať. Dnes máme oboch naraz.“

Ale bolo by príliš jednoduché redukovať nadčasovosť literatúry len na správne predpovede. Kafka nepredpovedal byrokratický štát — on ho prežil, internalizoval, pretavil do obrazov, ktoré sú tak presné, že ich ani dnes nedokážeme nahradiť iným slovníkom. Kafkov Jozef K. sa prebudí do situácie, v ktorej je obvinený, no nikto mu nepovie z čoho. Niet odvolania, niet súdu, ktorý by ho vypočul, niet systému, ktorý by mal zmysel. Čo je to, ak nie presný opis toho, ako sa cíti človek, ktorý zistí, že jeho účet na sociálnej sieti bol zablokovaný bez vysvetlenia, že jeho žiadosť o vízum bola zamietnutá bez udania dôvodu, že ho prepustili „na základe firemnej politiky“? Kafka nepísal sci-fi. Písal o skutočnom živote — len ho zbavil posledných zbytkov ilúzie, že systém má hlavu a päť.

Práve táto schopnosť odstrániť z reality jej upokojujúcu vrstvu zdanlivého poriadku robí z najlepšej literatúry niečo nepohodlné a zároveň nevyhnutné. Franz Kafka a Albert Camus sú v tomto ohľade príbuzní duchovia napriek tomu, že pochádzali z odlišných tradícií. Camus formuloval absurditu ako filozofický problém — svet nemá zmysel, ktorému by zodpovedala naša túžba po zmysle, a z toho napätia sa rodí buď zúfalstvo, alebo sloboďa. Mersault z *Cudzince* zabije Araba, no na súde ho odsúdia v podstate za to, že na pohrebe svojej matky neplakal. „Morálka je tu divadlo, spoločenský konsenzus maskou,“ napísal Camus v roku 1942. Každý, kto však niekedy sledoval, ako sa médiá rozhodujú, s kým sa bude súcitiť a s kým nie, vie, že tento mechanizmus nezmižol. Literatúra, ktorá predbiehala dobu, nemala vždy apokalyptické ladenie.

Virginia Woolf písala o niečom zdanlivo intímnejšom — o vedomí, o plynúcom čase, o tom, ako sa ľudská myseľ pohybuje vrstvami pamäte, asociácií a telesných vnemov, pričom vonkajšia realita je len jeden z mnohých hlasov v tomto vnútornom orchestri. Jej „prúd vedomia“ bol v čase vydania *Mrs Dalloway* považovaný za formálny experiment — dnes vieme, že to bol pokus o najpresnejší možný opis toho, ako ľudský mozog skutočne funguje. Neurológia, ktorá v jej dobe neexistovala, jej dala neskôr za pravdu. A zároveň — román o jednom dni v živote londýnskej ženy, ktorá chystá večierok a myslí na muža, ktorého kedysi milovala, zostáva jedným z najpresnejších textov o samote uprostred davov, o spoločenskom predstavení, ktoré voláme každodenný život.

Woolf vedela, čo vedelo len málo ľudí jej doby: že identita nie je pevná vec, ktorú nosíme ako kabát, ale nestabilný proces, ktorý neustále vyjednáva — s minulosťou, s ostatnými, so spoločenským očakávaním. Táto myšlienka dnes znie skoro banálne, pretože ju medzičasom absorbovala psychológia, feminizmus, kultúrna teória. Ale banálnou ju urobilo až to, že sa stala všeobecne prijatou pravdou. V čase, keď ju Woolf žila a písala, bola subverzívna.

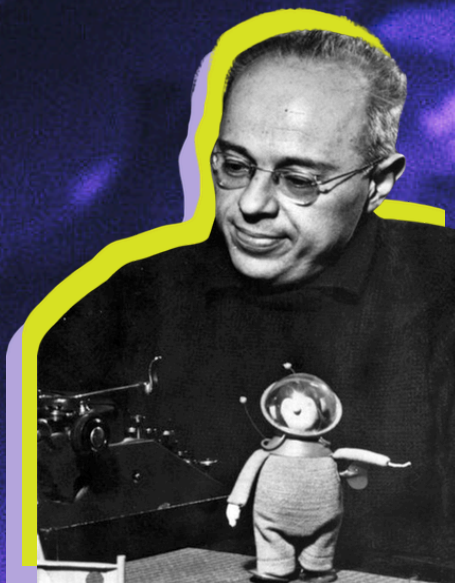

Sú autori, ktorí predbehli dobu tak radikálne, že ich stále doháňame my. Philip K. Dick bol dlhé roky považovaný za žánrového pisateľa,

autora lacných science-fiction paperbackov pre tinedžerov. Dnes ho citujú filozofi mysle, kognitívni vedci a teoretici umelej inteligencie. Dickova obsesia bola vždy tá istá: čo je skutočné? Čo robí z niekoho človeka? Ako poznáme, že naša skúsenosť reality nie je konštrukcia?

Román *Ubik*, vydaný v roku 1969, sa odohráva vo svete, kde sa realita doslova rozkladá okolo postáv — kde sa čas mieša, kde minulosť prepisuje prítomnosť, kde nie je jasné, kto je živý a kto mŕtvy, kto snívá a kto je snívaný. Toto nie je len metafora existenciálnej úzkosti. Je to presný opis sveta, v ktorom žijeme vo veku deepfakes, algoritmicky generovaného obsahu a sociálnych sietí, ktoré nám cudzou rukou vyberajú, čo budeme považovať za pravdu.

Rovnako osamotený vo svojej dobe bol Stanisław Lem — poľský autor, ktorý sa dostal do kontrastu s väčšinou science-fiction tým, že ho technológia ako taká nikdy veľmi nezaujímala. Zaujímalo ho, či môžeme vôbec pochopiť inteligenciu, ktorá je radikálne odlišná od našej? *Solaris*, jeho najznámejší román, je v podstate filozofická meditácia o limitoch ľudského poznania — planéta, ktorá komu-ňuje, no my nedokážeme jej komunikáciu ani prečítať, ani odmietnuť. Dnes, keď vedci diskutujú o tom, ako rozpoznať mimoludskú inteligenciu — či už extraterestrickú alebo umelú — Lem znie aktuálnejšie než kedykoľvek predtým.

Existuje však iný typ nadčasovosti — nie ten, ktorý predpovedá technológie alebo politické systémy, ale ten, ktorý sa dotýka tých najarchaickejších vrstiev ľudskej psychiky. Fjodor Dostojevskij písala v 19. storočí romány, ktoré sú v skutočnosti dlhými psychologickými štúdiami — nie charakterov, ale duší v kríze. Raskolnikov z románu *Zločin a trest* nie je len vrah, ktorý uniká. Je mapou toho, ako sa myseľ vyrovnáva so slobodou, s vinou, s nacistickým presvedčením o vlastnej výnimočnosti. Dostojevskij predvídala Nietzscheho nadčloveka skôr, než ho Nietzsche sformuloval — a zároveň ho demontoval, ukázal, kam vedie logika typu „všetko je dovolené“, keď ju naplno žije skutočný, nedokonalý človek.

Celé 20. storočie, so svojimi totalitami a ideológiami, bolo jednou dlhou verifikáciou tejto diagnózy.

Mary Shelley napísala *Frankensteina* v roku 1818, keď mala devätnásť rokov. Román, ktorý sa zvykne zaraďovať medzi gotické hororové príbehy, je v skutočnosti niečím podstatne znepokojivejším: prvou serióznou literárnou úvahou o zodpovednosti tvorca voči stvoreniu podstatne znepokojivejším: prvou serióznou literárnou úvahou o zodpovednosti tvorca voči stvoreniu. Vedec, ktorý stvoril život a potom sa zlakne toho, čo urobil —

a stvorenie, ktoré sa zmení na monštrum, nie zo zlej vôle, ale z opustenosti a neprijatia. Dnes, keď inžinieri v laboratóriách diskutujú o tom, čo urobíme, keď umelá inteligencia prekoná ľudskú, Mary Shelley sedí v týchto rokovacích miestnostiach prítomná ako duch, ktorý mal pravdu skôr, než sa komukoľvek zdalo možné.

Jorge Luis Borges, argentínsky spisovateľ, nás privádza niekam inam - do labyrintov, v ktorých sa realita skladá z vrstiev príbehov a v ktorých každý text odkazuje na iný text, každé zrkadlo odzrkadľuje ďalšie

zrkadlo. Borges prináša zvláštne číselné úkazy: jeho Záhrada, kde sa rozvetvujú chodníky, opisuje princíp paralelných vesmírov skôr, než ho kvantová fyzika sformulovala ako matematickú teóriu. Knižnica v die-le Babel predpovedá internet — nekonečný archív, kde je všetko, čo bolo niekedy napísané, a kde práve preto nemá nič zmysel, pretože k zmyslu potrebujeme výber a výber predpokladá limit. V dobe, keď máme prístup k takmer nekonečnému množstvu informácií a nevieme si s nimi dať rady, Borgesove labyrinty prestávajú byť metaforou a stávajú sa topografiou.

A v neposlednom rade je tu Sylvia Plath, poetka a prozaička, ktorá písala o ženskom tele, o psychiatrickej liečbe, o spoločenskom tlaku na konformitu s tak zúriavo presným jazykom, že jej román Sklený zvon dodnes číta každá generácia mladých žien akoby o sebe. Nie preto, že by sa nič nezmenilo — zmenilo sa veľa, ale základný mechanizmus, ktorý Plath opisuje, pocit, že ste uväznená vo svete, ktorý pre vás pripravil istú rolu a vy ste v nej cudzia, nezmizol. Iba zmenil svoju tvár.

Čo teda robí autora nadčasovým? Nie predpoveď — tá je vždy len vedľajším produktom hlbšieho porozumenia. Nadčasový autor vidí pod povrch svojej doby, vidí do štruktúr, ktoré sa nemenia tak rýchlo ako technológie alebo politické módy. Vidí mechanizmy moci, psychologické vzorce, existenčné napätia, ktoré sú súčasťou ľudskej skúsenosti bez ohľadu na storočie. A vie to vyjadriť jazykom, ktorý zostáva živý, pretože veľká literatúra nie je správa o skutočnosti, ale skúsenosť reality samotnej, preložená do slov s takou presnosťou, že čitateľ prestane čítať a začne prežívať.

Možno preto sa k týmto autorom vraciame. Nie kvôli historickej kuriozite. Nie zo školskej povinnosti. Vraciame sa k nim, pretože v ich textoch nachádzame niečo, čo naša vlastná doba nedokáže alebo nechce formulovať — niečo, čo je príliš nepríjemné, príliš komplikované, príliš odolné voči algoritmickej simplifikácii.

Kafka, Orwell, Woolf, Dick, Lem, Plath, Borges, Dostojevskij, Shelley — každý z nich bol vo svojej dobe istým spôsobom nepohodlný. Každý videl príliš jasne, príliš ďaleko, príliš hlboko. A práve preto ich doba nestihla pochopiť.

My ich dobiehame dodnes. A pravdepodobne ešte nejaký čas budeme. Veľká literatúra nestarne — ona len trpezlivo čaká, kým ju svet dobehne.

cultural nostalgia

Nostalgia is an emotion, a sentimental view of past events, objects, cultural artifacts, and places with a typically positive personal association. It can be described as a pleasant sadness, a melancholy in which one commemorates real or idealized phenomena of an unrecoverable past. The contradicting absence of a longed-for past and its simultaneous present warmth represent the duality of nostalgia, its delight, and its anxiety.

Apart from being very intimate and personal feeling, nostalgia can be analyzed as a broader cultural trend, manifested through a collective engagement in nostalgic sentiment. This collective behavior is what we call cultural nostalgia.

To define cultural nostalgia, we must separate it from reinventing and revisiting of past trends is not motivated by sentiment, but by the mere creativity of the human spirit seeking the practical and functional, which was for any reason abandoned or forgotten. Reinvention is universal throughout human history and is not conditioned by a cultural environment.

On the other hand, cultural nostalgia has occurred only in specific historical settings and requires certain material conditions. These include mass media with developed media distribution, access and exposure to past cultural artifacts and tropes, etc. This environment is what creates a market demand for products with sentimental nostalgic value, which is subsequently met by the response of cultural producers (the film, music, and fashion industries).

It is a complex mode of production, which manages to incorporate a fleeting sentiment with the depersonalized nature of industrial production. It is the prime example of commodification, which is the process of expanding the category of commodity, as more and more things are becoming marketable commodities—in this case, even emotions.

Cultural nostalgia is present today more than ever before and manages to influence a wide range of artistic trends. To understand this further, let's look at some historical and contemporary examples.

Madonna's 1986 appearance (left) seems almost as wittingly designed to rouse nostalgic sentiment. Her hair and lipstick echo the glamour of Marilyn Monroe and her immortal legacy, while a simple '50s summer dress brings us back to the perceived modesty and order of post-World War II America. Yet, through its square shoulders and androgynous silhouette, this dress still manages to reconnect us with the '80s.

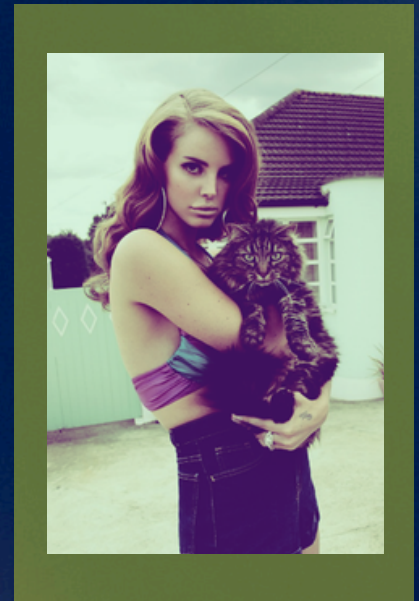
Dirty Dancing (1987) is a stellar example of '80s nostalgia for the 1960s. The film is a playful dialogue between two eras, crossfading appearances and songs, until our complete disillusionment over the place and time in which the film is set. Its liberatory theme, framed in conservative aesthetics—in both chastity and youthful zeal, the old and the novel — perfectly captures the generation's nostalgia; its lack, and its warmth.

Britain's most famous and influential female voice of 21st century, Amy Winehouse, was heavily influenced by 60s soul and R&B music. Her appearance combines nostalgic elements, like beehive hairdo and thick eyeliner, and modern, like visible underwear and low-rise cigarette pants.

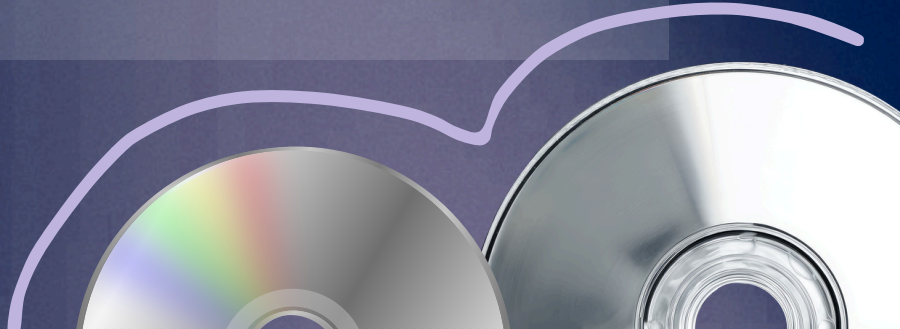
Lana del Rey can be considered Amy Winehouse's American equivalent. Influenced by 60s and 70s Americana, del Rey was a leading figure of Americana revivalism, a musical and aesthetic trend, which remained relevant and influential since 2010s to this day. Her influence is not limited to the realm of music, but also internet culture. Music video of Video games (2012) can be considered an origin point of popularity of film filter, a simple digital tool, which can, through nostalgia, enrich your photo with glimmer of eternal context and warmth. Since then, millions of photos with film filters or actual film were posted on social media platforms like Tumblr or Instagram.

To just name a few, we can see vast use of nostalgia as part of an artistic expression. Its usage is by some considered a failure in our cultural direction, as a symptom of declining creativity, as the safest and most profitable way for cultural producers is recycling the already tested narratives and tropes. Other see it as legitimate tool in artist's toolbox, as nostalgia is inherent part of human experience. Nostalgia has positive psychological benefit to us and functions as coping mechanism, but can have also some reactionary and limiting expression.

Nostalgia is both absence and fullness, pleasure and anxiety, and before fully enjoying the nostalgic fantasy, we should always try to understand reasons we do so.

daniel istenik, III.B

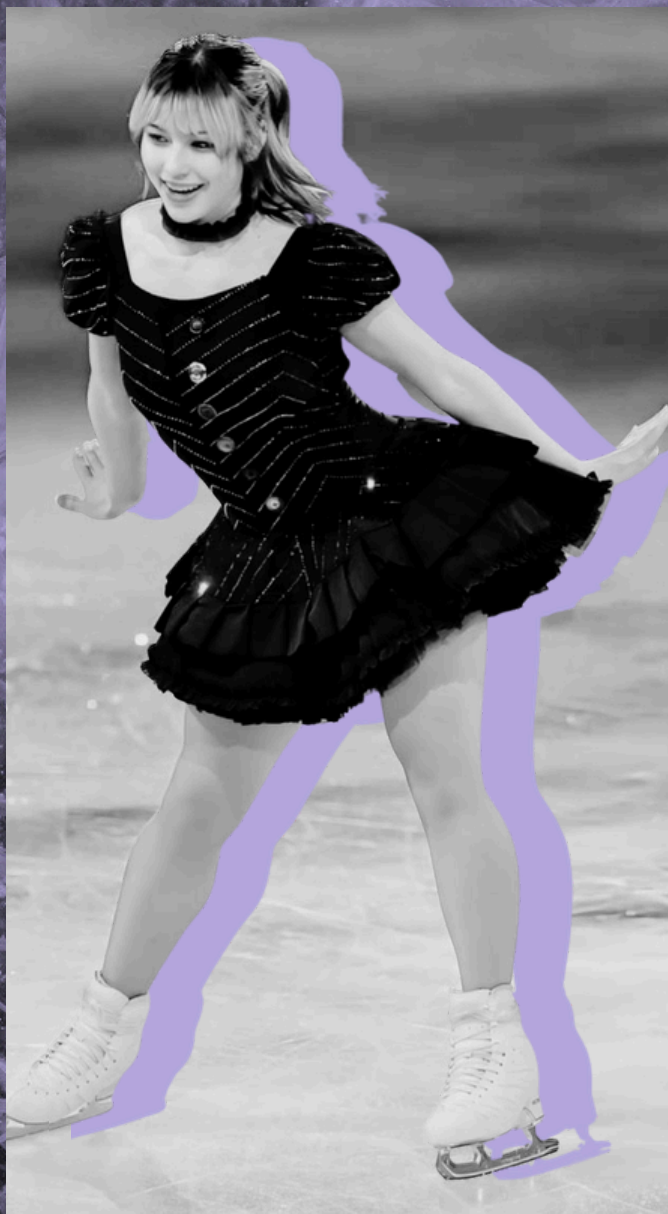
alysa liu

So zimou roka 2026 prišiel do Talianska nielen sneh, ale aj olympijské hry. Nám všetkým po celom svete do domovov priniesli cez televízne obrazovky mnoho nádejí, ale aj silných príbehov a emócií. Jednou z najvýraznejších osobností dvadsiateho piateho ročníka ZOH je americká krasokorčuliarka Alysia Liu.

Jej príbeh sa začína čítať už od roka 2010, kedy začala ako 5-ročná s krasokorčuľovaním a už ako 7-ročná súťažila na národnej úrovni. Po získaní zlatej medaily v roku 2016 na U. S. Championships sa oficiálne stala najmladšou víťazkou v jej kategórii s rozdielom zlatých a strieborných bodov menším než 1.00 bodu. V jej následnej voľnej jazde tiež dosiahla najvyšších 7.00 bodu v programe za trojitého salchowa, ktorý je často vysvetľovaný ako skok z vnútornej zadnej hrany, pri ktorom korčuliar vykoná švih nohou, v kombinácii s dvojitým toe loop-om, ktorý je najzákladnejší krasokorčuliarsky skok tvorený odrazom zo zadnej vonkajšej hrany s pomocou špičky voľnej nohy. Okrem tohto podkladu má na konte mnoho ďalších víťazstiev a umiestnení či už na World Championships, Grand Prix Final, World Team Trophy, World Junior Championships alebo Junior Grand Prix Final. Do tohto zoznamu sa tento rok tiež pridávajú i dve zlaté olympijské medaily, a to v kategórii žien a v tímovej súťaži.

Ak ste aktívni na sociálnych sieťach, vo februári ste si tiež mohli všimnúť detail, že tieto hry neboli jej prvé, keďže svojich prvých ZOH sa Alysa zúčastnila už v roku 2022 v Pekingu, kde sa ako 17-ročná umiestnila celkovo na šiestom mieste. V ten rok si zároveň ale uvedomila, že krasokorčuľovanie ju už natoľko nenapíňalo, a preto sa rozhodla s ním skončiť a nahradiť ho bežným tínedžerským životom. Ten sa pre ňu spájal s objavovaním samej seba - od novej farby a štýlu vlasov, ktorým sa na počiatku snažila oddeliť od bežných ideálov a noriem, no časom sa to stalo jej signifikantným znakom, keďže veľa ľudí si pri jej mene spomenie na jej "pásikavé" vlasy, do ktorých už od roku 2023 každý rok pridáva jeden "prstenec", až po piercing pod hornou perou v "uzdičke", ktorý robí jej úsmev zapamätateľnejším a atypickejším.

Po dvoch rokoch, keď mala 19 rokov, zistila, že krasokorčuľovanie jej chýba a rozhodla sa k nemu vrátiť, ale tentokrát s inou ideou - chcela ho spraviť pre seba nie utrpením a prácou, ale zábavou a zážitkom, a preto sa začala viac zapájať do "zákulisia" tvorby jej vlastných jász - začala si častejšie sama vyberať hudbu, make-up i kostýmy. To je tiež zdôraznené v jej citáte: 'No one tells me what I'm gonna wear. No one tells me how my hair is gonna be. No one's gonna try to change me. (prekl. Nik mi nebude hovoriť, čo mám nosiť. Nik mi nebude nehovoriť, aké mám mať vlasy. Nikomu sa ma nepodarí zmeniť.).

Iskru jej osobnosti dodáva aj nasledujúci citát: 'I connect with everything, but I'm not attached to anything.' (prekl. Prepájam sa so všetkým, ale viazaná nie som k ničomu.).

Myslím si, že každý z nás by si z Alyse Liu, mladej krasokorčuľiarke, mohol vziať aspoň kúsok do vlastného života. Možno krátku pauzu, odvahu alebo elán a entuziazmus na cestu k svojim cieľom.

barbora kocianová, II.A

môj čas, môj flow

Som Albert Belák, spievam, hrám na gitare, robím atletiku a hrám šach. Už ani neviem, ako som sa k tomu dostal, pretože toto všetko robím už veľmi dlho. Je však ťažké nájsť si priestor na školu a všetky moje aktivity zároveň. Škola niekedy zaberá veľa času, ale snažím sa nájsť si chvíľu aj na svoje záujmy.

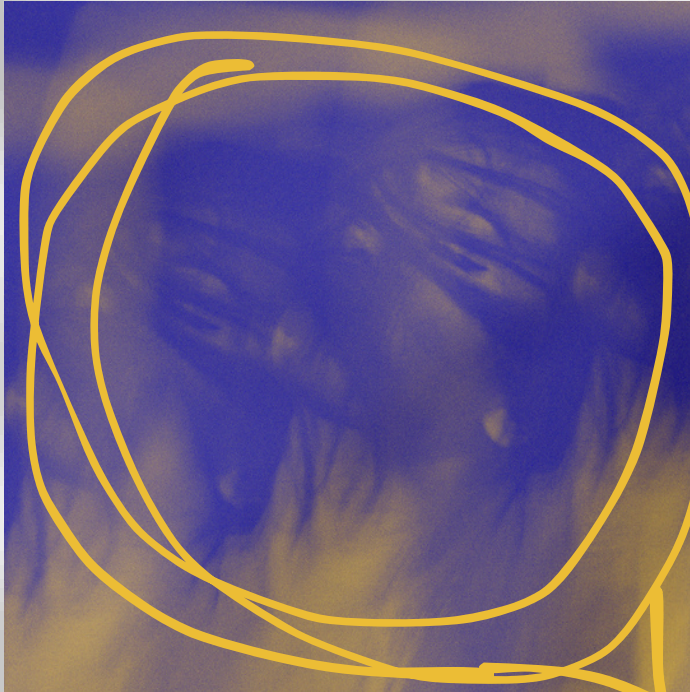
Atletike sa venujem preto, lebo je to super šport, baví ma behať a cítim sa pri tom voľne. Pri behaní je najťažší začiatok – pred štartom plynie čas veľmi pomaly, som v strese a snažím sa pripraviť na beh. Hneď po štarte však zo mňa všetok stres opadne. Keď sa rozbehnem a chytím správne tempo, beží sa mi oveľa lepšie. Pri dlhších behoch sa mi stáva, že cítim „flow“, keď nevnímam nič okolo seba, som sám so svojimi myšlienkami a necítim žiadny tlak. Ak nespĺním svoje očakávania, som smutný, ale veľmi ma to netrápi, pretože po zlom výkone pracujem viac na tom, aby sa to už neopakovalo.

Spievam a hrám na gitare. Milujem hudbu. Cítim, že ma naplňuje, keď sa ňou vyjadrujem alebo ju tvorím pred ľuďmi. Znamená to pre mňa veľa a čas mi vtedy plynie najrýchlejšie. Každé vystúpenie, na ktorom som hral, patrí medzi moje najšťastnejšie zážitky a mojím snom je odohrať ich ešte viac. Je ťažké stať sa profesionálnym hudobníkom, ale keby sa naskytla taká možnosť, určite by som ním chcel byť. Pôsobím aj v kapele, tá však pravdepodobne nie je trvalá, a preto by som rád skúsil robiť hudbu aj sám.

portrét na základe rozhovoru pripravili bibiána blažičková, kristína juríčková, kvarta

egoizmus vs. altruizmus

Po hlbokom uvážení si myslím, že vo svete, ktorý je ľahostajný k motívu a záleží mu iba na výsledku, je to tá skutočná pomoc. Svetu je jedno, či sme babke pomohli z úprimnej snahy o dobro iného, alebo preto, aby sme mohli v noci pokojne spať. Pre svet je podstatné to, že nákup je vyložený na 4. poschodí. Je to mierny paradox, že naša sebeckosť a sebastrednosť sú práve tým, čo nás núti byť lepšími a uľahčuje život iným.

Na druhej strane je človeku evolučne dané byť sociálnym stvorením. Komunita a ľudstvo by bez vzájomnej pomoci medzi jednotlivcami neexistovali. Napriek tomu si myslím, že v kútiku duše sa človek bojí osamelosti a toho, že v čase núdze zostane bez pomoci. Práve preto robí dobré skutky s vyhlídkou, že mu to raz niekto opätuje. Nie je to len chladná kalkúcia, ale dôvera, že dobro odovzdané do sveta sa vráti.

Na základe týchto úvah sa prikláňam k názoru, že človek by mal odhodiť putá, ktoré ho zväzujú, a neuzatvárať do nich ľudí, ktorí pomohli druhému len preto, aby sa ubránili vlastnému morálnemu zlyhaniu. Myslím si to preto, lebo človek žije pre ostatných hlavne tým, že žije sám pre seba.

študent, III.B

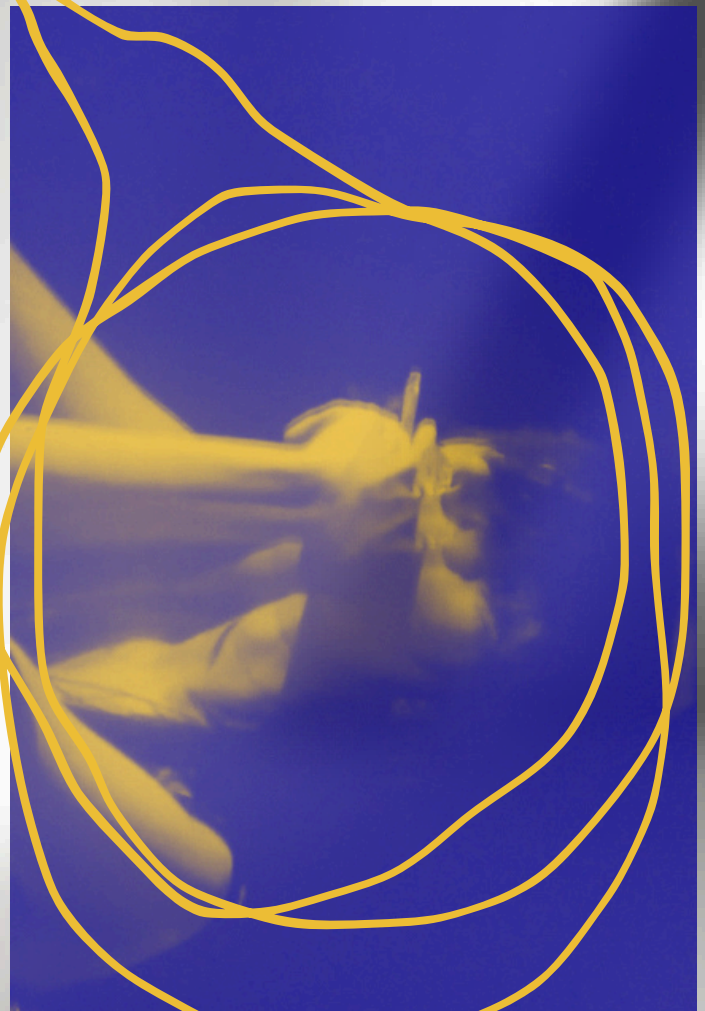
Sú ľudia naozaj dobrí?

Keď nás niekto pustí cez priechod pre chodcov alebo uvoľní miesto v autobuse staršej pani, väčšina si pomyslí, aký je to len dobrý človek – predsa pre nás urobil dobrý skutok. Naozaj ho urobil práve pre nás? Alebo je ten človek silno egoistický jedinec, ktorý robí všetko len pre seba?

Myslím si, že všetko, čo človek robí, pramení z vnútorného pocitu viny, ktorý ho máta po prekročení vlastnej morálnej hranice. Odmalička sme boli vychovávaní spôsobom, ktorý nám jednoznačne určil hranice správania a uzavrel nás do neviditeľnej väzenskej cely svedomia, kde okovami na rukách boli výčitky, ktoré nám nedopriali pokojný spánok. Často si nahovárame, že naše činy sú nesebecké, vedené v duchu nepoškvrneného altruizmu. Podľa mňa pravda nie je taká jednoduchá a jednoznačná, ako sa môže na prvý pohľad zdať. Keď pomôžeme postaršej babke domov s nákupom, robíme to naozaj pre ňu? Alebo sa iba snažíme ochrániť našu krehkú osobnosť pred výčitkami, ktoré sú schopné ju roztrieštiť na milión kúskov?

Podľa mňa sú to práve výčitky svedomia, ktoré určujú smer, ktorým sa náš morálny kompas uberá, skôr než nezištná snaha pomôcť druhému. Aby sa človek ubránil duševnej bolesti, je schopný zájsť až tak ďaleko, že pomoc blížnemu sa preňho stane obyčajným prostriedkom.

Je to egoizmus, čo nás ženie vpred? Áno, ale naskytuje sa otázka, či je tento egoizmus naozaj zlý. Je pomoc druhému s vyhlídkou na vlastný prospech vo forme umlčania toho prísneho sudcu v našom vnútri menšou pomocou ako pomoc z čistej bratskej lásky?

odtiene duše

Kultúra a umenie sú vyjadrením toho, kým sme, akí sme a akí by sme mohli či mali byť, ako aj toho, čím chceme, aby žili ďalšie generácie.

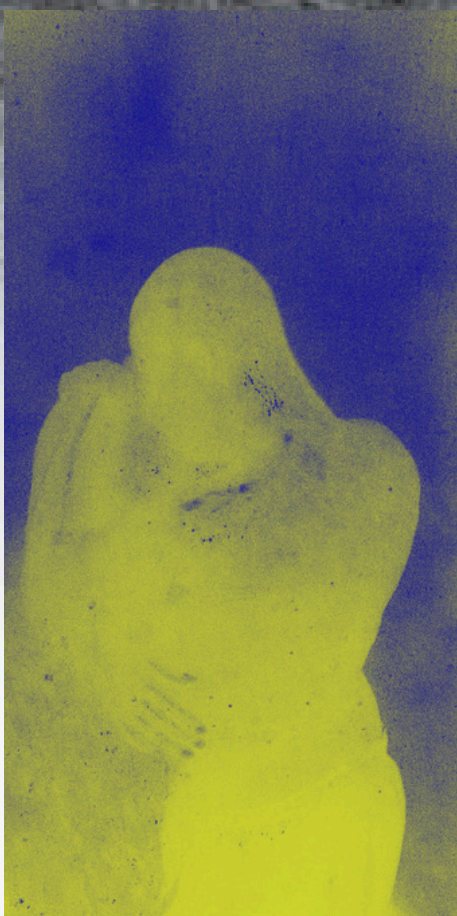
Kultúra a umenie sprevádzajú človeka od samotného počiatku ľudstva. Jaskynné maľby našich predkov dokazujú, že už v praveku si človek našiel spôsob, ako vyjadriť svoje emócie. Neskôr, v období stredoveku, sa prostredníctvom umenia prejavila viera v Boha v podobe nástenných fresiek v kostoloch a katedrálach.

Dnes máme neobmedzené možnosti a slobodu slova na rozdiel od našich predchodcov, ktorí nám aj napriek zlým podmienkam zachovali neoceniteľné poznatky a znalosti. Kultúra a umenie si kráčajú ruka v ruku a našou úlohou ako ľudstva je zachovať toto dedičstvo, ďalej ho rozvíjať a vytvárať nové.

v ére jednotiek a núl

Umelec je ako kuchár, ktorý práve naservíroval svetu svoj najlepší chod, ale svoje tajné ingrediencie nikdy neprezradí. Je mojou úlohou ich nájsť a pochopiť. Tak hľadám motívy v básňach a návody na lásku v romantických piesňach. Krásna vlastnosť umenia. Odzrkadľuje život v skrytých významoch. Každý si v umení nájde to, čo hľadá – smútiaci útechu, šťastný radost a zamilovaný nádej.

Mojou najobľúbenejšou formou umenia je hudba, do ktorej dokážem skryť všetko tak, aby skutočný význam ostal utajený pred svetom. Ten pocit, keď dáte odtiene svojej duše na papier, je neopísateľný. Ten pocit, keď časť vášho srdca leží pred vami a nikdy nebude spozorovaná svetom ani očami človeka, pre ktorého ste si to srdce vyliali, je skľučujúci a zároveň tak oslobodzujúci.

Ľudia boli, sú aj budú rovnakí a ja vo svojich textoch nachádzam paralely s textami mojich inšpirácií. S istotou viem povedať, že to, čo cítili, teraz môžeme precítiť aj my, a to, akí boli, vieme len vďaka slovám, ktoré vydolovali z hlbín svojej duše a ukázali ich svetu.

Raz príde ten deň a pôjdem aj ja s kožou na trh. Ľudia uvidia, čo cítim, rovnako, ako som ja pochopila, čo cítili iní predtým. Jednoduchý kolobeh kultúry a umenia, ktorý neustále opakujeme a v ktorom sa neustále točia rovnaké motívy, ktoré sú pre moju dušu ako droga, sa nikdy neskončí.

Priznám sa však, že s príchodom nových technológií mám prvýkrát v živote o umenie strach.

Umelá inteligencia ovládla svet a nahrádza ľudí. Ale dokáže AI vytvoriť umenie? Čo považujem za umenie a čo je len obsah na konzumáciu? Ak za obrazom, piesňou alebo básňou nestojí človek, aký má pre mňa význam ich rozoberať a hľadať v nich motívy?

Umenie sa postupom času stane výsadou bohatých a vplyvných ľudí, ktorí si ho nebudú vedieť vážiť. Umenie bez človeka neprežije a človek bez umenia sa zblázni. Ako tomuto dystopickému koncu viem zabrániť ja ako malá kvapka v mori?

Ak chcem zachovať ľudskosť, musím byť aj ja ľudská. Radšej sloh na slovenčinu napíšem sama a bude to náročnejšie, ale vždy lepšie ako od AI. Piesne zložím sama a pomôžem tak svojej duši aj svojej hlave. Pokiaľ medzi nami budú umelci, ktorí to nevzdajú a vydržia nátlak novej doby, umenie bude žiť a kultúra sa zachová naďalej, ako to bolo doteraz. Ak sa ale vytratí ľudská podstata, je ťažké odhadnúť následky. Napadá mi však otázka, či o pár rokov vôbec budú ďalšie generácie, ktoré by trápila absencia ľudskosti v umení. V tom umení, ktoré slúžilo ako vyjadrenie ľudskej duše a stalo sa len terčom posmeškov, jednotkami a nulami pre modernú dobu.

žiť neznamená žiť len pre seba...

Život. Niektorí si pod týmto slovom predstavia kolobeh života ľudí a zvierat, iní si predstavia prírodu a jej krásy. Niekto pri ňom pocíti radosť, niekto hrôzu. Ale čo je to skutočný život? Čo robí našu existenciu naozajstným bytím, existovaním, ktoré môžeme pomenovať „ŽITIE“?

Celé stáročia sa ľudia snažia nájsť niečo, čo by dalo ich životu zmysel, snažia sa nájsť niečo, čo obráti ich život naruby a zmení podstatu ich bytia, alebo ju aspoň odkryje.

Naháňame sa za bohatstvom, uznaním, „pravdou“, zabúdame na ľudí okolo seba a často aj na seba samých. Keď dosiahneme úspech, chceme stále viac a viac, nestačí nám to, čo už máme, a veľmi ľahko zabúdame na to, že to, čo teraz máme, je niečo, po čom sme vždy túžili.

Prečo sa teda tak naháňame za niečím, čo nám robí radosť nanajvýš týždeň? Odpoveďou na túto jednoduchú otázku je: „Spoločnosť“. Spoločnosť nám káže, čo je dobré, čo je zlé, ako žiť a, naopak, ako nie. Udáva nám trendy, pravidlá, ba dokonca aj to, čo si máme myslieť. Naučili sme sa žiť konzumným spôsobom života, pozeráme sa len na seba, vzdalujeme sa od toho, čo je prirodzené, a presvedčame sa, že sa ako spoločnosť posúvame „dopredu“.

Je to ale naozaj tak? Posúvame sa ako spoločnosť „dopredu“, alebo sa skôr vzdalujeme od seba samých, od toho, čo nám bolo prirodzene dané, v domnienke, že „tak konajú všetci, asi to tak má byť“? Je toto ten život, ktorý znamená „žiť naplno“?

natália ševčeková, III.B

Podľa môjho názoru sme ako ľudia zabudli, čo to život naozaj je. Zabudli sme, čo je v živote podstatné, snažíme sa zájsť za hranice našich schopností a síl, aby sme to objavili, no pritom netreba chodiť ďaleko a stačí sa poobzerať len okolo seba. Mnohí z nás totiž už všetko, čo k zmysluplnému a „skutočnému“ životu potrebujeme, majú. A čo to teda je? Je to láska. Je to šťastie. Je to zdravie. Možnosť rozhodovať sám za seba, skúšať nové veci...

Je šťastie, že sme sa mohli narodiť tam, kde sme sa narodili, a že máme možnosti, aké máme. Je šťastie, že sme sa vôbec narodili a že sme sa narodili zdraví. Mnohí z nás totiž také šťastie nemali, preto si myslím, že by sme mali pomáhať tým, pre ktorých žitie nie je prechádzkou v ružovej záhrade. A týmto sa dostávam aj k tomu, čo podľa mňa znamená žiť...

Žiť, to nie je len prežívanie zo dňa na deň, myslenie len na seba a nevnímanie okolia. Práve naopak. Žiť znamená byť tu pre iných, rozdávať lásku a prijímať ju na oplátku. Znamená to nebyť sebecký a vedieť podať pomocnú ruku...

Sebeckosťou a uzatvorením sa v živote nikdy neobjavíme skutočné šťastie a zmysel.

Preto by som si priała, aby si ľudia vo svete „otvorili“ srdcia a náruče. Aby sa nebáli pustiť si do svojho života ľudí a „odovzdať“ sa im. Chcela by som, aby sa nebáli lásky, pretože podľa môjho názoru len vďaka láske (a aj tej platonickej) a porozumeniu dokážeme objaviť skutočné „diamanty“ žitia. Len vďaka vnímaniu maličkostí a okolia objavíme skutočné poklady.

Žiť, to neznamená žiť len pre seba... Žiť znamená žiť pre druhých a žiť v láske. Je to schopnosť vedieť sa obetovať za to, čo je nášmu srdcu najbližšie, a schopnosť vnímať svet vo farbách. Schopnosť cítiť emócie, ktoré sú hlboké. Hlboké ako zmysel existencie každého jedinca na tomto svete...

príliš veľa myslíme

„Príliš veľa myslíme a príliš málo cítime. Viac ako stroje potrebujeme ľudskosť. Viac ako rozum potrebujeme láskavosť a miernosť. Bez toho zvlčíme a stratíme všetko.“ (Ch. Chaplin)

Človek bol od svojho počiatku zberateľom. Zbieral kosti, neskôr si tvoril zásoby jedla. Najaktuálnejšími komoditami sa stali peniaze a moc. K nim sa dá dostať pomocou rôznych postupov, najčastejšie prostredníctvom vyvolávania strachu v spoločnosti. Niektorí ľudia však radšej zbierajú dobré zážitky, spomienky a kontakty. Čo má teda v živote najväčšiu hodnotu? Prečo sa niektoré kvality nedajú vyčísliť?

Strach je pre ľudstvo veľmi dôležitou emóciou. S otcom sa zhodujeme v názore, že bez neho by ľudia nemali ani pud sebazáchovy. Bez strachu predsa nedokážeme rozlíšiť bezpečie od hrozby. V priebehu stáročí si ľudský druh aj pomocou strachu vyvinul orgán, ktorý je bezpochyby najnáročnejší na pochopenie. Ľudský mozog je počas života jedinca vystavovaný rôznym názorom, návykom a vplyvom. Jeho okolie mu umožňuje rozvíjať myšlienky konkrétnym smerom.

V rozvinutejších regiónoch majú ľudia viac prostriedkov. Tie nám vedia pomôcť, no podľa môjho názoru sa od nich niekedy stávame až príliš závislí. Na každom kroku vidím niekoho pozeráť sa do telefónu. Sám som niekedy „otrokom“ sociálnych sietí. Čoraz častejšie na nich vidím obsah vygenerovaný umelou inteligenciou. Myslím si, že každý človek sa na tomto svete občas cíti osamelý. Nielen na sociálnych sieťach. Podľa mňa sú ľudia často príliš zahľadení do seba a používajú svoje myšlienky na posilnenie vlastného ega. Nechcem tým povedať, že mi to prekáža. Tiež sa niekedy cítim dobre vo svojich myšlienkach. Problém však nastáva vtedy, keď to prechádza do arogancie. Často si to všímam i v samotnej histórii. Vodcovia niektorých štátov, najmä v dvadsiatom storočí, nemysleli na záujmy ľudí, ktorým by mal politik slúžiť, ale na vlastné záujmy. Zneužívali dôveru občanov, aby sa mohli čo najdlhšie udržať na reprezentatívnych a vysokých miestach. Takéto diktatúry, vedúce masy ľudí, zapríčinili dve svetové vojny.

Nevidím zmysel v tom, aby ľudia používali nástroje teroru pre svoj individuálny prospech. V mnohých prípadoch vo svojom živote som mal príležitosť byť sebecký. Priznám sa, niekoľkokrát som ju využil. Na druhej strane mi viac prospieva pomáhať druhým. Cítili ste sa niekedy zle z toho, že ste niekomu zlepšili náladu? Som si istý, že nie.

Ochotu pomôcť nás učia cibriť už od detstva. Na ihrisku, v škole, v zamestnaní, v kolektívnych športoch alebo v náboženstve. Napriek tomu sa stáva, že niekto do spoločnosti ničím neprispieva.

Akú má teda hodnotu byť dobrým človekom? Som dobrý človek, ak nie som dobrý voči ostatným? Mňa osobne ovplyvňuje nálada môjho okolia. Viem z nej vycítiť, či má na mne niekto niečo rád. Som presvedčený, že to dokáže každý. Ak takáto vlastnosť existuje, odporúčam sa jej chopiť a pracovať na nej.

Sústrediť sa na to, čo nám ako ľudským bytostiam robí radosť. Snažme sa zostať verní svojej vizitke a ne byť vyhľadateľní len na svojich profiloch na internete. To sú predsa len svetlé momenty. Podľa mňa ľudia potrebujú rovnováhu. Nikto nie je dokonalý. Nie sme naprogramovaní ako stroje. V mojich očiach je krásna skôr realita kontrastu. V tom nachádzam ľudskosť.

adam chovanec, III.8

vlastná tvorba

chrbtica našich
životov plynutie času
vzor:žena art is art
spices of my life her
voice stratená láska
pomstiteľka chrbtica
našich životov plynutie
času vzor:žena art is
art spices of my life
her voice stratená
láska pomstiteľka
chrbtica našich
životov plynutie času
vzor:žena art is art
spices of my life her
voice stratená láska
pomstiteľka chrbtica
našich životov plynutie
času vzor:žena art is
art spices of my life
her voice stratená
láska pomstiteľka
chrbtica našich
životov plynutie času
vzor:žena art is art
spices of my life her
voice stratená láska
pomstiteľka chrbtica
našich životov plynutie
času vzor:žena art is
art spices of my life
her voice stratená
láska pomstiteľka
chrbtica našich
životov plynutie času
vzor:žena art is art
spices of my life her
voice stratená láska
pomstiteľka chrbtica

Svet, nekonečný vesmír, galaxie a ich planetárne systémy, hviezdy horiace nukleárnou fúziou.

Chlad tieňa na odvrátenej strane Mesiaca, belasé nebesá Venuše a šírka Tichého oceánu. Vlhké teplo tmy dažďového pralesa pod sterilnou oblohou križovanou kryštálkami ľadu. Tento svet, tiché a prázdne miesto, predstavenie tieňov bez scenára alebo publika, gobelín vzhľadov závislý od večného rytmu nonsensu.

Napriek tichu tam akoby vždy bdela jedna hrejivá tvár, bytosť ako žiadna iná, živá. Uvedomujúc si ticho na horizontoch svojich výhľadov, nenechá svoju uvedomelosť bičovať rytmom chladných vín.

A tak, tvár tvári, živí živým, šepkajúc nesvetské heslá o veciach, ktoré nikto nikdy nevidel a o ktorých nikto nikdy nepočul, tkali spoločný film svojho zraku.

Z tých slov, ktoré vraveli, a z kryptických hier, ktoré hrali, sa tam vo víre miliárd zrodil hrejivý šum, narúšajúci samovládu ticha.

Človek od začiatku svojej existencie potreboval niečo, čo by naplnilo nezmyselnosť každodenného života a prírodných javov. Preto vytvoril rôzne samoučelné rituály založené na rôznych presvedčeniach, naplňajúc tak život poriadkom.

Základom týchto rituálov je komunikácia, proces vyhodnocovania zážitkov, a to na interpersonálnej aj intrapersonálnej úrovni. Do komunikácie teda patrí jazyk, umelecké a kultúrne artefakty usporiadané do rôznych rituálov, spoločne tvoriace širšie sociálne systémy.

V kontexte planosti reality a jej nezmyselnosti je umenie najdôležitejšou formou komunikácie.

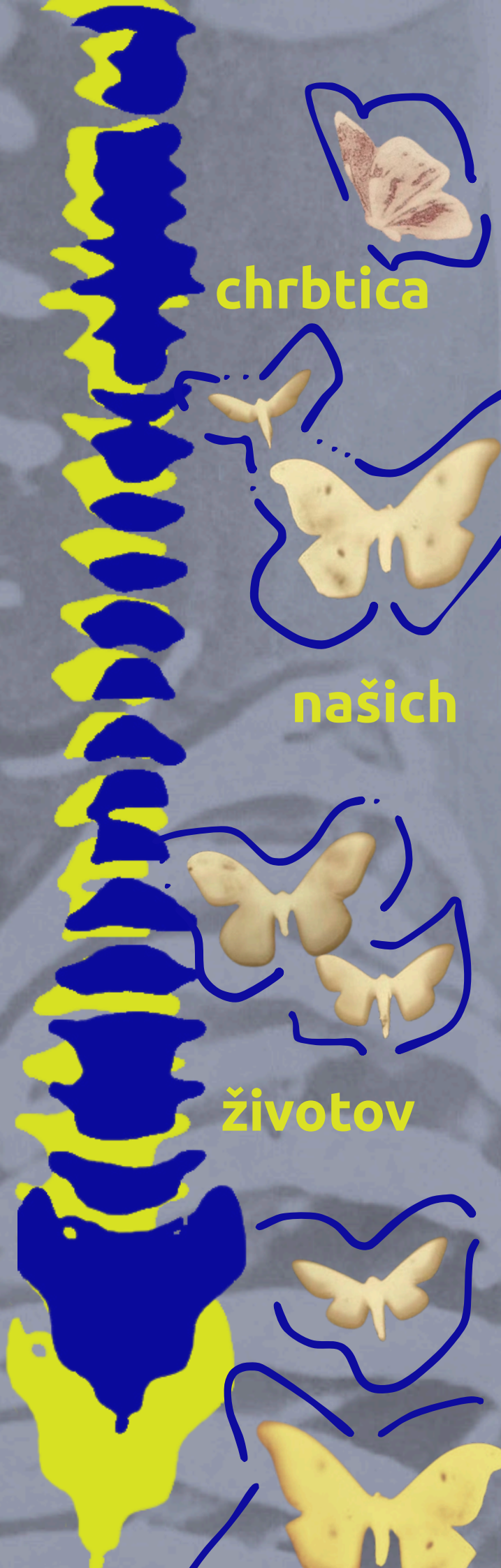
Rovnako ako jazyk, využívajúc však odlišné prostriedky, slúži na odovzdanie určitej jedinečnej interpretácie reality vysielateľom. Úloha umenia, na rozdiel od jazyka, však nie je opisná, ale normatívna. Umelec sa nesnaží okoliť realitu, ticho, len zreprodukovať. Umelec vníma realitu

cez existujúce kúsky ľudskej komunikácie a syntetizuje tak nový obraz, živý fragment, ktorý sa stáva súčasťou filmu nášho zraku.

Prostredníctvom umenia sa človek stavia mimo realitu, mimo ticha. Náš výklad reality je umelý a je predmetom interpretácie a rekontextualizácie. Človek sa tak vidí s odstupom od prírodných „reálnych“ procesov, pričom aj tie sú ohnuté jeho optikou. Toto povznesenie sa nad realitu a schopnosť navigácie cez film nášho zraku sú ľudskými cnosťami. Túto cnosť možno kultivovať vystavením sa umeniu a myšlienkam, ktoré sú nám takto komunikované.

A tak v horúčave toho najvšednejšieho z dní, v zúfalstve mestských a kamenných púští, stačí si spomenúť na ten najjasnejší zo snov. Na nebeskú klenbu nášho vesmíru a na chrbticu našich životov. Na sny mŕtvych a na sny snívajúcich. V tom momente závratu chladná večnosť skríži náš krok a pre život potrebná vízia zaplní náš výhľad.

daniel istenník, III.B

plynutie času

Čas je ticho,
v ktorom prebývajú staré príbehy.
V neviditeľných vrstvách ostávajú stopy ľudí,
neuskutočnené túžby
a knihy, čo zostávajú zatvorené.
Nie je prítomný ako hodina na ciferníku,
ani ako úsek medzi dvoma nádychmi.
Je ako rieka —
bez otázok,
bez záujmu o naše zoznamy dôležitostí.
Každý okamih je ťažší, než sa zdá.
V jeho vnútri spočíva to, čo bolo,
v blízkosti toho, čo ešte nemá meno.
Budúcnosť je tichý sen,
neuchopený tieň,
ktorý sa človek učí rozumieť.
A my — pútnici so zrakom obráteným
dovnútra —
ostávame pri dverách,
ktoré nie sú viditeľné,
len tušené.
V priestore bez hraníc
čas je prítomný ako svedok.
Nie náhly, ale stály,
ako vietor, čo je len pri skalách,
alebo spomienka, ktorá jednoducho trvá
a svojou prítomnosťou prepisuje vnútro.
V tieni času prebýva ruža.

Nie taká, čo zdobí,
ale taká, čo je dotykom citu.
Je prítomnosťou, ktorá rozlišuje
pravé od klamlivého.
A všetko, čo bolí,
len zostáva bez masky.

Čas nie je pánom.
Je tichým priateľom,
ktorý len pripomína
že aj pád má svoje miesto,
keď je v ňom dych.

V prítomnosti,
ktorá nepozná zastavenie,
sa ukladá pravda.

Nie hlasná,
ale živá,
jednoducho prítomná.
Čas je stále — nie len na chvíľu.

Ako dych na skle,
čo len vzniká a mizne bez snahy byť
udržaný.

Ako sen v zrkadle,
ktorý len existuje,
kým nemá meno.
Kto ho spozná ako prítomnosť,
už sa nevracia k strachu.
Pretože čas nie je nepriateľ.
Len tichý učiteľ lásky,
ktorý je.

atžbeta chovančíková, kvarta

VZOR:

Trúchlenie je prirodzená, komplexná psychická a fyzická reakcia na významnú stratu, napríklad úmrtie, rozchod alebo stratu zamestnania. Zahŕňa smútok, žiaľ, bolesť a proces vyrovnávania sa so zmenou, pričom synonymami sú smútenie, žialenie alebo oplakávanie. Skloňuje sa podľa vzoru vysvedčenie.

Trúchlenie je proces. Aspoň to mi všetci vravia.

Proces je plynulý priebeh deja, vývoj, súdne konanie alebo postupnosť krokov, ktoré vedú k určitému výsledku. Skloňuje sa podľa vzoru dub.

Výsledkom procesu trúchlenia by malo byť uzdravenie duše a fyzických príznakov, ktoré spôsobuje. Medzi najčastejšie fyzické príznaky trúchlenia patria vypadávanie vlasov, nechuť do jedla, nespavosť, zvýšená únava, vyčerpanie. Nespavosť sa skloňuje podľa vzoru kosť.

Vlasy som mala krajšie ako kedykoľvek predtým. Vzala som si za svoju radu od internetových duchov – sprav niečo pre seba. Tak som si do končekov vlasov každý večer trpezlivo vtierala rozmarínový olej a peniaze, z ktorých som mala zaplatiť lístky na vlak domov, som investovala do profesionálnych šampónov. Prvýkrát som na svoju adresu dokonca počula kompliment. Opeknela si. Vďaka, vravím si, to bude asi tým, že sa čím ďalej, tým viac nenávidím.

Začalo o mňa mať záujem viacero mužov naraz. Tešilo by ma to, ak by som práve o mužov nestrácala záujem. Si nádherná. Môžem ňu pozvať na kávu? Vzal by som ňu aj na koniec sveta, ak by to bolo твоjím želaním.

Nezáležalo mi na tom, čo si o mne myslí ktokoľvek iný okrem nej. Nevedela o tom, že som v procese. Dokonca nevedela ani o tom, že na ňom má svoj podiel viny. Môžem jej vôbec zazlievať, že som trúchlila nad našim vzťahom, ktorý sa nikdy neodohral, pretože som nikdy nenabrala dostatok odvahy priznať, ako veľmi ju v skutočnosti obdivujem? Nedala som ani šancu nášmu priateľstvu, pretože som sa dopredu rozhodla, že neskončí priateľstvom, ale obojstrannou ignoráciou spôsobenou mojím sprvaním.

Nebola ani tichou myškou, čo sedí v kúte, ani tou, ktorá so sebou vnesie do miestnosti teplo a svetlo. V mojich očiach bola rovnako zjazvenou dušou ako ja. Pri prechádzaní životom na seba nepýtala pozornosť, no napriek tomu sa pri nej vždy zastavili aspoň dvaja ľudia, aby ju pozdravili a spýtali sa jej, ako sa má. Šesticu dierok v ušiach neskrývala, no aj tak boli takmer neviditeľné. Predavačky v potravinách ju poznali po mene, dokonca vedeli, kedy má narodeniny, no nikdy mi nepovedala prečo.

V hlave som si predstavovala, ako do potravín chodí každé ráno nakupovať čerstvé pečivo, alebo ako do nich chodila odmalička s rodičmi, ktorí jej na narodeniny dávali na hlavu plastovú korunku, alebo ako si v nich kupovala prvé víno, prvý energieľák, prvé cigarety.

žena

Až neskôr som sa dozvedela, že sa s priateľom do mesta prísťahovali iba nedávno. Vyrastala na dedine, na strednej škole bývala na internáte. Po maturite sa rozhodla neriešiť vysokú. Jej povolanie mi je však doteraz záhadou. Možnože pracuje v odbore, ktorý študovala na strednej, alebo je jej priateľ z bohatej rodiny a ona sa môže starať o domácnosť a o seba.

Strela som ju na záchodoch v bare. Netušila som, že má priateľa. Nemala som ani poňatia, či by dokázala udržiavať kamarátstvo s niekým ako ja, kto sa odmlčí na niekoľko mesiacov, pretože zabudne, že vlastní telefón.

Vyzerala, že je ten typ, ktorý radšej telefonuje, ako esemeskuje, no úplne najradšej má konverzáciu z očí do očí. Vyzerala ako ten typ, ktorý o tretej ráno v polospánku naštartuje auto a odvieze sa desiatky kilometrov za niekým, kto v ich predošlom rozhovore nestihol dokončiť myšlienku. Vyzerala ako ten typ, ktorý za vás uprace a navarí, aby ste sa vy mohli sústrediť na niečo, čo vám nedáva spať.

Neviem, či sú moje predpoklady správne. Nikdy sme si nevymenili viac ako niekoľkosekundový pohľad, no mne to stačilo. Stačilo mi to, pretože obyčajné predstavy o nej mi stačili na to, aby som sa zamilovala do jej zjazveného bytia a priala si stráviť s ňou každú chvíľu.

Mohli by sme sa presťahovať na Havaj. Bývať v dvojizbovej drevenej chatke na pláži. Každý rok by sme sa báli, či ju zaplaví. Žili by sme zo slnka a jedli by sme kokosy. Opalovali by sme sa. Chodili by sme plávať takmer nahé. Nikdy by sme nešli spať pohádané. Večer by sme z okna pozorovali blesky nad morom a modlili sa, aby jeden z nich nezničil nás dve.

Mohli by sme bývať vo veľkomeste. Striedať sa, ktorá z nás pôjde do práce metrom a ktorá na spoločne kúpenom bicykli. Nakupovať iba organické potraviny, no napriek tomu sa nikdy nenaučiť variť. Pestovali by sme príliš veľké množstvo izbových rastlín. Mali by sme pre každú jednu vymyslené meno a starali by sme sa o ne ako o vlastné deti. Hádali by sme sa o tom, čo si večer pustí v telke, a udobrili by sme sa hneď nato. Zaspávali by sme na gauči, jedna vedľa druhej. Postele v našich izbách by sme nechávali pre priateľov, ktorí by nás navštevovali každý víkend.

Mohli by sme žiť na juhu Talianska. Ona by vstávala už za svitania, cvičila by na terase našej vily jogu, doobeda by sa starala o naše pomarančové a broskyňové stromy, pred obedom by kontrolovala hrozno, po obede by si zdiemla v starom kresle pod oknom a následne išla na výlet s mužom. Stále s tým istým, ktorý by si ju raz chcel zobrať za ženu a ona by to chcela tiež. Ja by som vstávala až tesne pred obedom, plávala v prírodnom bazéne v záhrade, trávila by som každú noc s iným človekom a domov sa vracala až nadránom.

Strata niekoho, koho človek nikdy nemal, nie je v slovníku definovaná. Strata sa skloňuje podľa vzoru žena.

How can a thing you can see but cannot hear be as beautiful as a photo or painting? How can a thing you can hear but cannot see be as perfect as your favorite song or music genre?

How can a thing you might not like the look of be as tasty as the weird-looking special dessert at a celebration? How can a perfume be as significant as the one he wears—the one that smells like home and distance at once? Or have you ever experienced such a muscle-melting massage, or danced to a choreo that was so deep that you... just felt it? Cried, laughed, or calmed down? Everyone has. And that is the thing that somehow gets me thinking—how did it all start?

Maybe someone just smashed rocks together until they saw those gray lines. Maybe someone put two different fruits in their mouth at once. Maybe someone heard the voice of a loved one, or maybe they moved and liked the image of it. Or maybe, when people finally decided to move somewhere, they went through a field of flowers and suddenly never wanted to leave. So, they died there with a slight smile on their face, so beautifully, because they knew that there wasn't a more romantic death than one between the flowers and grass.

So, what if we try the “maybe” together? Art is art, and I am sure that there is an infinite number of infinities of ways to do it. Because art cannot just be art. Even if I impress no one, or only a single person by it, I would not be sad. Because I am sure that every art is art, and where there are thousands of people, there are thousands of thoughts, perspectives, and color shades, too.

So what if we all tried to find the soul that would see the unseen, taste the untasted, hear the unheard, feel the unfelt, or smell the unsmelled? But not just in others, dear reader, but in ourselves first.

With feeling,
barbora kocianová, II.A

art is art

All I ever wanted was the look. The look that says you are enough and worth every molecule of oxygen you will ever breathe. But I don't really think it has ever happened to me yet, though I hope it will.

I get that giggly, butterfly feeling in my stomach every time someone compliments me. Even though it is not much, it means the world to me. Every time someone compliments my perfume, my laugh, my ideas, or anytime someone laughs at my deadly boring jokes. For a moment I think—this is why we are here. For those moments. For those moments when we just are. And when we feel like kids and forget our worries. When we forget our fears and remember that this is the spice we are meant to season our lives with.

In my life, I am still learning how to live and which spice to choose for it, because I cry when I'm angry and also when I'm mad; I drive myself crazy, and everyone else too. I am still trying to find a few more answers to my questions, and I still try to understand others because, despite it all, we are all new here—some just a little longer or a little less.

spices of my life

And with all of this, I want to learn how to just be, without any need for something to change. To learn how to be graceful and how to come in peace, how to be kind, and even how to deal with impatience. I want to learn how to be open, but not too wide; how not to be closed off to everyone around. And this time, I am collecting a few new spices. I got into new circles, new communities, and got new opportunities. Maybe I look as bad as I feel—with sleepy eyes, a goofy outfit, and no voice left to shout with. But this type of tiredness makes me kind of... happy. And I never thought I could be this kind of calmly happy without people everywhere around, without any battery left to look at my damn phone at the bus stop. Maybe I was sometimes too strict with myself to fit in, but now I know that I don't have to. I can just be, and maybe I will find someone who will fit into my life just as I will into theirs, without even knowing. And then, maybe I will discover a new type of spice—one which I never knew much about, but have wanted so badly since childhood.

With love,

barbora kocianová, II.A

her voice

The morning air was cold when Maya stepped through the school gates. She stood there for a moment, staring at the tall building in front of her. New school. New classmates. New beginning. She held her backpack tighter and whispered to herself. "Maybe this time... things will be different." But sometimes the world decides things before you even say a word.

the first day

When Maya walked into the classroom, the talking slowly stopped. Eyes turned toward her. Some curious. Some confused. Some already judging. She sat down quietly near the back of the room. Two students in front of her whispered. "Where is she from?" "I don't know." "Why does she look different?" Maya looked down at her notebook. She had heard those questions before.

the hallway

A few days later, the whispers became louder. In the hallway someone laughed. "Hey, what religion are you anyway?" Another voice joined in. "Yeah... people like you believe weird things." A third student looked at her skin. "You don't look like you belong here." The hallway filled with laughter. Maya kept walking. She didn't answer. But every word felt heavy, like stones in her backpack.

at home

That night she sat on the edge of her bed. Her eyes were red. Her mother sat beside her quietly. "Bad day?" her mother asked gently. Maya nodded. "They hate me because I'm different." Her mother shook her head softly. "They don't hate you because you're different," she said. "They hate what they don't understand." Then she lifted Maya's chin. "And one day, you will teach them to understand."

the moment everything changed

One afternoon Maya visited her friend Sam after soccer practice. Sam had injured his leg badly. They went to the clinic. But Sam's family waited... and waited. The doctor barely looked at them. Another patient walked in and was helped immediately. Sam's father sighed quietly. "They treat us differently," he said. Because of who we are... and because we don't have enough money." Maya felt something twist in her chest. Bullying in school was one thing. But this...this was people being denied care, dignity, and fairness.

learning the truth

The next day Maya went to the library. She opened a book about human rights. Her eyes moved slowly across the page. All people are born free and equal. Everyone deserves dignity. No one should be discriminated against because of race, religion, or background. Maya stared at those words. Then she whispered: "If this is true... why doesn't everyone follow it?"

the decision

For the first time since she arrived at the school, Maya wasn't afraid. She was angry. Not the kind of anger that destroys. The kind that changes things. She walked into

principal's office. "I want to speak at the school assembly."

the assembly

The entire school gathered in the auditorium. Students whispered to each other. "Who's speaking?" "The quiet girl?" "No way..." The principal stepped to the microphone. "Today, one of our students asked to say something important." He looked toward the stage. "Maya, the floor is yours."

the speech

Maya stepped forward. Her hands trembled. Hundreds of eyes stared at her. For a moment, she remembered every whisper... Every laugh... Every insult. Then she took a breath. And began.

maya's speech

I have a dream. I have a dream today. A dream of freedom, a dream of peace, a dream of people walking together without fear, without hate, without walls between them. I have a dream that one day, no one will be judged by the color of their skin, but the kindness in their heart. I have a dream that every child, black or white, rich or poor, will have the same chance to grow, to learn, to dream. I have a dream that love will speak louder than anger, that truth will shine brighter than lies, that hope will be stronger than fear. This dream is not mine. It belongs to everyone who still believes that tomorrow can be better than today. I know that the road is long. I know the fight is hard, but I also know that justice always rises, even after darkest night. So I will keep walking. I will keep believing, and I will keep dreaming because dreams are the beginning of chance, and chance is the proof that hope is alive. I have a dream, and I will not stop until that dream becomes real.

the silence

For a moment the auditorium was completely silent. Then someone began clapping. Another student joined. Then another. Soon the entire room stood. Even the students who had bullied her. Maya looked out into the crowd. And for the first time since she arrived... She didn't feel different. She felt heard.

stratená láska

Láska, všade je len láska a viera,
nieť ich zabudnúť — sú ako iskry.
Iskry, čo prinášajú nádej a milosť,
aj keď vo svete býva zlosť.

No nikto nepovie,
čo robiť, ak stratí človek kúsok nádeje.
Keď dôvera sa rozbije na tisíce lží
a silné puto sa tak rýchlo vytratí.

Čas vraj zahojí každú ranu,
vráti pokoj, radosť i vieru,
nie vždy na to má silu.
Kým sa trápiš po nociach v tichu
on už nevníma, inej zotiera slzu.
Ostávaš zlomená,
hlboko v myšlienkach ponorená.

Prichádza strach, bolesť, panika,
a nikde niet milého ženicha.
Taký, čo sa poddá pravej láske,
podrží dvere kráske a daruje jej úsmev,
javí sa len ako kvapka fantázie.
A ty sa zamýšľaš — je láska čistá
a či len slepá bez jediného slova...

nikola lacková, I.B

pomstiteľka

Prechádzam tmavými uličkami a vôbec netuším, kde som. Bolí ma celé telo. Akoby ma niekto prešiel trikrát autobusom a o hodinu neskôr zhodil z útesu. Možno sa to tak aj naozaj stalo a práve teraz som v nebi. V nebi asi nie som, vzhľadom na to, že je to tu strašidelné. Zabočím do jednej z uličiek a ocitnem sa v lese.

Je tu tma a celé to tu pôsobí ako horor. Som v horore? Asi tri metre odo mňa zbadám tieň nejakej zvláštnej postavy. Je to vôbec človek?

Postava je vysoká, mohutná a celá čierna. Je toto moja nočná mora? Vypadá byť nahnevaná a keď sa zrazu začne pohybovať smerom ku mne, vydám sa na útek.

To mi však nepomôže. To monštrum je rýchlejšie. O chvíľu cítim jeho ruky okolo môjho krku. Prestávam dýchať. Pozerá sa mi priamo do očí. Moje sú naplnené len a len strachom, tie jeho sú plné pomsty a hrdosti zároveň.

„Cassandra. Si perfektná pre nositeľku Pomsty,” povie to monštrum.

Nechápavo sa naňho pozerám, keď ma konečne pustí a ja si dovoľím sa nadýchnuť. Nechce ma zabiť? O čom to hovorí? Nositeľka Pomsty?

Nestihnem ani otvoriť ústa a už cítim, ako do mňa vchádza — do mojej duše. Bolí to tak moc, že nie som schopná v tom momente nič vnímať. Cítim sa tak omámené a slabo.

„Spolu si toho veľa užíjeme. Neboj sa. Musíš sa pomstiť ľuďom, ktorí ti ublížili,” počujem slová, akoby som ich rozprávala ja. Zvláštne, nemám taký hrubý hlas.

Otvorím oči a posadím sa. Bola to iba nočná mora. Nič z toho nie je skutočné. Porozhliadam sa okolo seba. Som doma, vo svojej posteli. Môj dych je príliš rýchly a hlasitý, že to zobudí osobu vedľa mňa. Počkať. Osobu vedľa mňa? Vyskočím z postele a zadívam sa na dotyčného.

„Jason?!” vykriknem zdesene. Čo tu ten robí? Prečo je v mojej posteli? Nič si nepamätám.

„Cassandra?” spýta sa nechápavo.

Má toto byť nejaký žart? Ufahuje si opäť zo mňa aj s jeho kamarátmi? Nechcem ho tu! Ten človek mi ublížil. Nechal ma veriť v to, že nikdy nebudem milovaná. Že ostanem a zhnijem na staré kolená sama. Nechcem ho tu! Hovoril, že som škaredá. Posmieval sa mi. Potkýňal ma. To najhoršie — robil si srandu zo smrti môjho otca. Veľmi dobre si to pamätám. Mala som vtedy len trinásť.

Keď spomínam na to, akú veľkú bolesť mi tento škaredý človek spôsobil, vríe to vo mne. Toto som si nezaslúžila. Môj otec bol skvelý človek — milý, poctivý a sebavedomý muž, ktorý miloval svoju manželku a dcéru.

„Je čas dokončiť to, čo si nedokončila, Cassie,” zaznie hlas v mojej hlave.

V priebehu sekundy sa vrátim na posteľ a skočím na neho. Držím ho pevne, nemá šancu utiecť. Raz a navždy skončím šikanu. Uistím sa, že toto monštrum, ktoré je sám on, už nikdy, NIKDY, nikomu neublíži.

redakčná rada odporúča

Mojím odporúčaním je cestovať. Možno to znie trochu mainstream, ale pomáha to. Spoznávanie nových ľudí vie byť síce aj unavujúce, ale z energie, ktorú to vezme, sa vráti minimálne dvojnásobok. Umenie. Myšlienky. Pokoj. Únik. Emócie. A ešte omnoho viac.

šéfredaktora barbora kocianová, II.A

Pri svojom úplne poslednom odporúčaní z pozície členky redakčnej rady nemôžem inak, ako všetkých motivovať, aby sa k nášmu časopisu pridali! Rád kreslíš? Fotíš? Pozeráš sa na zaujímavé koláže alebo ťa fascinuje vizuálne umenie? Poď robíš grafiku! Chceš prinášať aktuálne témy zo sveta svojim spolužiakom? Buď redaktorom! Chceš svoju poéziu alebo prózu ukázať svetu a posunúť ju na úplne inú úroveň? Prispievaj svojou vlastnou tvorbou! Okrem skúseností s prácou v skupine získaš aj množstvo zážitkov a priateľstiev <3

natália šašinková, oktáva

Možno toto nie je až tak odporúčanie ako skvelá rada do života, ale KONAJ. Nikdy nečakaj, nečakaj na zlepšenie, nečakaj na koniec tunela, ak nikde nevedie. Konaj a meň svoj život na lepší. Nenechaj sa topiť v trápení z tvojho NEkonania.

natália kondrlová, III.A

redakcia

texty

šéfredaktorka barbora kocianová, II.A

bibiána blažičková, kvarta

kristína juríčková, kvarta

barbora vangoríková, II.A

daniel isteník, II.B

dominika havlíková, III.A

natália kondrlová, III.A

natália šašínková, oktáva

grafika

šéfgrafička natália šašínková, oktáva

bibiána blažičková, kvarta

kristína juríčková, kvarta

barbora kocianová, II.A

natália kondrlová, III.A

fotografie

archívy reakcie INAK

editorka

silvia gajdošíková

Uverejnené články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť vždy totožné so stanoviskom redakcie. Redakcia nezodpovedá za obsah jednotlivých inzerátov a reklamy. Kopírovanie, znovupublikovanie alebo rozšírenie ktorejkoľvek časti časopisu sa dovoľuje výhradne so súhlasom redakcie.

@inakmag

redakciainak@gmail.com

